

Pražská vysoká škola psychosociálních studií

Koncept efektivní komunikace v týmových sportech

Bc. Anna Šonková

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: doc. PhDr. Alena Hricová, Ph.D.

Praha 2023

Prague College of Psychosocial Studies

Concept of effective communication in team sports

Bc. Anna Šonková

The Master Thesis

The Master Thesis Work Supervisor: doc. PhDr. Alena Hricová, Ph.D.

Prague 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

Prohlašuji, že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne:

Podpis:

Poděkování

Tímto děkuji doc. PhDr. Aleně Hricové, Ph.D. za vedení práce, její ochotu a užitečné odborné připomínky. Dále bych také ráda poděkovala všem respondentům, kteří byli ochotni zapojit se do výzkumu.

ANOTACE

Tématem této diplomové práce je Koncept efektivní komunikace v týmových sportech. Cílem práce je popsat komunikaci v týmových sportech a pomocí výzkumu odpovědět na stanovené výzkumné otázky. Nejprve se práce v teoretické části zabývá hlavními charakteristikami komunikace, jejími druhy a projevy a snaží se vymezit komunikaci při sportu a konkrétně pak v týmových sportech. Teoretická část práce také představuje pojem skupinové koheze, shrnuje definice různých autorů a řeší spojitost mezi kohezí a komunikací. V empirické části je představen kvantitativní výzkum a jsou zde popsány jeho metodologické postupy. Výzkum probíhal pomocí dotazníkového šetření, které mimo jiné obsahovalo především dva hlavní dotazníky, SECTS-2 (neboli škálu efektivní komunikace v týmových sportech) a GEQ (neboli dotazník skupinového prostředí). Výzkum se zaměřoval na aktivní neprofesionální sportovce v období mladší dospělosti.

Klíčová slova:

komunikace, sportovní psychologie, sportovní týmy, skupinová koheze, SECTS-2, GEQ

ABSTRACT

The topic of this master's thesis is the concept of effective communication in team sports. The aim of the thesis is to describe communication in team sports and to answer the set research questions. In the theoretical part, the thesis deals with the main characteristics of communication, its types and manifestations, and attempts to define communication in sports, particularly in team sports. The theoretical basis of the thesis also introduces the concept of group cohesion, summarizes the definitions of various authors, and addresses the relationship between cohesion and communication. The empirical part presents a quantitative research approach and describes its methodological procedures. The research was conducted through a questionnaire survey, which primarily included two main questionnaires, SECTS-2 (or the Scale of Effective Communication in Team Sports) and GEQ (or the Group Environment Questionnaire). The research focused on active non-professional athletes in the period of young adulthood.

Key words:

communication, sport psychology, sports teams, group cohesion, SECTS-2, GEQ

Obsah

ÚVOD	9
TEORETICKÁ ČÁST	11
1. Komunikace	11
1.1 Základní charakteristiky komunikace.....	12
1.1.1 Komunikace verbální a neverbální	13
1.1.2 Komunikace interpersonální, intrapersonální a skupinová.....	15
1.1.3 Shrnutí komunikace	20
2. Komunikace a sport	20
2.1 Verbální a neverbální komunikace ve sportu	21
2.2 Komunikace v týmových sportech	23
2.3 Výzkumy komunikace v týmových sportech.....	25
2.4 Sport v období mladší dospělosti a vymezení aktivních neprofesionálních sportovců	28
3. Skupinová koheze	30
3.1 Definice pojmu koheze.....	30
3.2 Skupinová koheze a její důležitost při sportu	31
3.3 Skupinová koheze a komunikace.....	35
EMPIRICKÁ ČÁST.....	37
4. Etická stránka výzkumu	37
5. Metodologie a popis výzkumu	37
5.1 Výzkumné otázky.....	37
5.2 Výzkumný soubor	38
5.3 Dotazníkové šetření.....	40
5.4 Analytické postupy	43
6. Výsledky	45
6.1 Týmová komunikace a délka působení v týmu	45
6.2 Komunikace v kontaktních a nekontaktních týmových sportech	46
6.3 Týmová komunikace a skupinová koheze	48
6.4 Další zjištěné výsledky	49
7. Diskuze a shrnutí výsledků	53

ZÁVĚR	57
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	59
PŘÍLOHY	66

ÚVOD

Komunikace jakožto všudypřítomný jev je nedílnou součástí našich životů, jejichž nejrůznější aspekty komunikace bezesporu ovlivňuje. Způsob komunikace má na vliv na to, jak na nás nahlíží druzí, i na to, jak skrze vnitřní řeč přistupujeme k sobě samým. Komunikace je tak bezpochyby důležitým faktorem interpersonálních i intrapersonálních vztahů. Tuto její důležitou úlohu lze pozorovat také v oblasti sportu. Komunikace se ve sportu ukazuje skrze nejrůznější projevy, může probíhat na různých vztahových úrovních, může být provázena jednotlivými emocemi a samozřejmě může být vyjadřována jak verbálně, tak i neverbálně. Dalo by se říci, že důležitost komunikace ještě nabývá, pokud bychom se zaměřili výhradně na sportovní týmy, u kterých komunikace může mít přímý dopad i na jejich výkony. To, jakým způsobem daný sportovní tým umí a zvládá komunikovat tak ovlivňuje schopnost dosahování týmových cílů, ale i to, jak se v týmu jedinci cítí. Sportovní psychologie patří k mladším aplikovaným oborům, a tak je právě oblast sportu vhodným prostředím pro nová zjištění. Tato práce se proto snaží rozpracovat téma komunikace v oblasti sportu a rozšířit pojem o důležitosti sportovní psychologie.

Hlavním cílem této práce je popsat komunikaci v týmových sportech, její specifika, její charakteristiky i možné projevy. Kromě toho je jejím cílem také zjistit, jak komunikace souvisí se sociální kohezí a co všechno tyto dva sociální jevy mohou ve sportovních týmech ovlivňovat. Práce je tak zaměřena, jak na teoretické ukotvení tématu komunikace v týmových sportech, tak na zjištění nových informací pomocí stanoveného výzkumu.

Tato diplomová práce s názvem Koncept efektivní komunikace v týmových sportech se rozděluje na část teoretickou a část empirickou. V teoretické části nejprve popisuje základní charakteristiky komunikace a její možné dělení podle několika různých aspektů, všechny zmiňované druhy posléze detailněji popisuje. Dále se zaměřuje na téma komunikace přímo v oblasti sportu. V této části práce skrze citované studie několika autorů klade důraz na důležitost komunikace ve sportovním prostředí. Popisuje, jaké typy komunikace se ve sportu vyskytují a dokládá několik výzkumů, které ohledně tohoto tématu postupem času vznikaly. Je zde také prostor pro vymezení aktivních neprofesionálních sportovců v období mladší dospělosti, protože právě tato skupina je pro diplomovou práci klíčová. Druhou částí je část empirická, která popisuje především metodologii celého výzkumu, tedy stanovené výzkumné otázky, výzkumný soubor, dotazníkové šetření, analytické postupy a další. Dále popisuje etickou stránku celého výzkumu, výsledky a jejich statistické

zpracování a závěrečnou diskuzi celé práce. Empirická část je doplněna o tabulky a příklady z provedeného výzkumu.

Tato diplomová práce navazuje na práci bakalářskou téže autorky. Bakalářská práce s názvem Emoční nákaza u sportovců a sportovkyň v období mladší dospělosti se stejně jako tato diplomová práce zaměřuje na aktivní neprofesionální sportovce v rozmezí 18 až 35 let, tedy ve zmiňovaném období mladší dospělosti. Z bakalářské práce byla převzata podkapitola Sport v období mladší dospělosti a vymezení aktivních neprofesionálních sportovců. Kromě toho se také obě práce velice podobají metodologickým postupem a zaměřením na konkrétní výzkumný soubor. Z toho důvodu jsou některé části z kapitoly Metodologie a popis výzkumu také převzaty z práce bakalářské.

TEORETICKÁ ČÁST

1. KOMUNIKACE

Tato práce je zaměřena na téma komunikace, především na komunikaci ve sportovním prostředí. Nejprve se ale pokusí o shrnutí definic, jak si různí autoři pojem komunikace vykládají.

Scott-Phillips (2008) se ve své práci snaží objasnit definici komunikace a rozvíjí myšlenku o dvou základních druzích jejího pojetí. Hned zpočátku své práce ale uvádí, že přestože je komunikace všudypřítomná, tak stále neexistuje žádná její přesně vymezená definice. Na komunikaci se lze podle tohoto autora dívat buď z hlediska adaptace nebo z hlediska přenosu informací. Při adaptaci jde především o biologickou formu komunikace, kdy je hlavním účelem přizpůsobení se okolí a schopnost socializace a následného přežití. Druhé hledisko, tedy přenos informací, lze rozklíčovat již podle názvu. V tomto případě nejde primárně o přežití, ale je kladen důraz na sociální aspekt života. V článku od autorů Burns et al. (2003) lze opět najít snahu o definici komunikace. Autoři zmiňují, že definice komunikace bylo v průběhu let mnoho, každý takový model byl ale založen na mírně odlišných základech. V čem se ale shodují je to, že jakákoliv komunikace, která zahrnuje širokou veřejnost, je komplexní a velice kontextuální. V komunikaci jde o dva druhy modelů, lineární modely a modely difúze. Jednoduché lineární modely mají úlohu přenosu informací od odesílatele k příjemci daným prostředkem a modely difúze zahrnují okolní procesy jako rozptylování a vstřebávání této informace.

Stejně jako v těchto dvou zmiňovaných studiích, tak i v dalších novějších teoriích lze nalézt čím dál častější důraz na důležitost kontextu a sociální stránky komunikace. Například autoři Schirato a Yell (2000) ve své knize definují komunikaci jako činnost produkce a vyjednávání významů, která se vždy odehrává za specifických sociálních, kulturních a politických podmínek. Kaul (2015) definuje termín komunikace jako oboustranný proces, ve kterém dochází k výměně a postupu myšlenek ke vzájemně akceptovanému směru nebo cíli. Aby se tento proces mohl uskutečnit, je potřeba několika prvků. Je potřeba odesílatele (neboli toho, který komunikaci reprodukuje), posluchače (neboli toho, který informace přijímá), dané zprávy nebo informace, médium/prostředek neboli způsob komunikace (ten může být jak verbální, tak neverbální) a zpětné vazby. Odesílatel podle svých představ, vzorců chování a záměru vybere zprávu, zakóduje ji a předá ji příjemci prostřednictvím

média, ať už ústního, písemného nebo neverbálního. Příjímač ji dekoduje a podá odpověď na vnímanou zprávu. V úvodu své knihy Marketingová komunikace definuje Foret (2003) pojem komunikace takto: „Původní latinský význam zahrnuje sdílení, spolčování, společnou účast. Pro nás by měl pojem komunikace znamenat základ veškerých vztahů mezi lidmi. Na nich a na schopnosti navzájem se domluvit závisí i naše další přežití. Komunikace představuje proces sdělování (sdílení), přenosu a výměny významů a hodnot zahrnující v širším záběru nejen oblast informací, ale také dalších projevů a výsledků lidské činnosti, ...“.

Studie snažící se shrnout a vysvětlit, co vlastně komunikace je (Luhmann, 1992) uvádí, že komunikace je operace, která nutně vstupuje do hry v každé sociální situaci a zároveň nevyhnutelně ovlivňuje sociální dění. Tento autor se snaží kritickým pohledem nahlížet na různé snahy o definici komunikace, zaměřuje se především na celistvost definice, a na to, že z pohledu psychologie, sociologie a dalších oborů se tato definice liší, snaží se proto o vytvoření nového konceptu, který by byl jednotný a obsáhl by tak všechny její aspekty. Komunikace podle něj vzniká na základě tří druhů výběru. Prvním je výběr informace, druhým je výběr projevu této informace a třetím je výběr selektivního pochopení či nepochopení daného projevu této informace. Ani jedna z těchto tří složek nemůže být přítomna sama o sobě, pouze společně vytváří komunikaci. Autor ale také apeluje na to, že tyto tři základní složky nemohou být interpretovány jako funkce nebo horizonty platnosti. Komunikační systém je podle něj uzavřeným systémem, který vytváří komponenty, ze kterých zároveň následná komunikace zase vzniká.

Najít jednotnou definici komunikace není snadný a možná ani reálný úkol, přesto ale lze stanovit několik základních charakteristik a funkcí, které by měly být zmíněny.

1.1 Základní charakteristiky komunikace

V předchozí kapitole bylo ukázáno, jak jednotliví autoři ve svých studiích k definicím komunikace přistupují. Tato podkapitola je zaměřena především na hlavní charakteristiky komunikace, jaké má komunikace znaky, jaké může mít funkce, případně i to, do jakých typů jí lze rozdělovat.

Jelikož je komunikace sociálním jevem, věnují jí pozornost i autoři Výrost et al. (2019) ve své knize Sociální psychologie, kde se snaží popsat základní charakteristiky komunikace

i její rozdělení. Jde podle nich především o formu mezilidského spojení, které je založeno na předávání a přijímání informací. Zároveň podporuje i další společenské faktory, jako například kooperace, interakce a celkově společenské vztahy. Na společenské vztahy má komunikace vliv ještě i z jiných úhlů pohledu. Prostřednictvím komunikace se uplatňuje determinující vliv společné činnosti, vzájemného působení a společenských vztahů na lidskou psychiku a vědomí, kromě toho má komunikace také i regulační funkce psychiky. Důsledkem těchto provázaností můžeme u komunikace najít takové rysy, které lze charakterizovat jako činnostní, interakční a vztahové.

V následujících podkapitolách bude nejprve představeno rozdělení komunikace na verbální a neverbální a posléze i rozdělení na komunikaci interpersonální, intrapersonální a skupinovou. Všechna rozdělení budou lehce popsána a charakterizována.

1.1.1 Komunikace verbální a neverbální

Jedním ze základních rozdělení komunikace je její rozdělení na komunikaci verbální a neverbální. Jak už samotné názvy napovídají, tak komunikace verbální je zprostředkována a vyjadřována pomocí verbálních prostředků, ať už v psané či mluvené podobě slova a dalších znakových podob, zatímco komunikace neverbální probíhá bez používání slov, pomocí mimoslovních prostředků.

Rocci a de Saussure (2006) ve své knize zmiňují, že na čistě deskriptivní úrovni je verbální komunikace pravděpodobně nejrozšířenější formou komunikace v lidských společnostech. Navíc by se také dalo tvrdit, že používání jazyka je nejvýraznějším rysem lidské komunikace na rozdíl od zvířecích nebo obecně nelidských fenoménů. Tento názor představuje evoluční pohled na jazyk a lidskou komunikaci. Tito autoři dokonce nahlíží na lidstvo jako na upovídaný druh oproti jiným živočichům naší planety a dodávají, že lidé celoživotně investují do komunikace obrovské množství energie, často pak i bez vidiny jakéhokoliv přínosu. Tato přemíra komunikace byla podkladem pro rozvoj několika hypotéz, které vysvětlují, k čemu všemu by verbální komunikace mezi lidmi mohla sloužit. Verbální komunikace by mohla být nástrojem adaptace, jelikož je člověk druh společenský, slouží mu komunikace ke sbližování se s jeho okolím, navazování vztahů a lepšímu přizpůsobení se celé společnosti. Rozhovory mezi lidmi by tedy mohly být nástrojem sociální soudržnosti. Kromě toho, že jednou ze základních funkcí je samozřejmě i získávání informací, tak spousta vynaložené energie ke komunikaci zůstane u naprosto nedůležitých informací, které

si mezi sebou neustále vyměňujeme, jako například drby, „small talky“, pomlouvání, tlachání, klábosení a další fakticky nedůležité rozhovory. Všechny tyto konverzace ale mají funkci sledování a posilování sociálních vztahů.

Kromě těchto charakteristik verbální komunikace bychom měli brát zřetel i na to, když verbální komunikace nefunguje tak, jak má. Toto téma zpracovali ve své studii autoři Rabøl et al. (2011) a zaměřili se především na nemocniční prostředí. Svým výzkumem dokázali, že chyby ve verbální komunikaci společně se špatnou týmovou prací nemocničního personálu souvisí s vyšší mírou úrazů pacientů a dalšími bezpečnostními incidenty. Ve stejném roce vyšla studie od autorů Brindley a Reynolds (2011), kteří také poukázali na dopady chybné verbální komunikace. V jejich studii apelují na to, že chyby v komunikaci jsou hned prvním faktorem při haváriích letadel, pokud bychom hledali chyby na straně lidského činitele. Navíc podle nich stále přibývají důkazy, které naznačují totéž pro chyby v průběhu rychlé lékařské pomoci. Dobré verbální komunikační dovednosti jsou klíčové ať už při sdílení, koordinaci úkolů, správného nasměrování a předání informací či stabilizaci emocí.

Verbální komunikace je ve společnosti velmi důležitá, naší nedílnou součástí je ale i komunikace neverbální, která nám napomáhá k efektivnějšímu dorozumívání se. Způsob, jakým se jedinec sám pohybuje, jak drží ruce, naklání hlavu, tím vším nám vysílá signály o sobě samém. Příjemce věnuje neverbální komunikaci více než 55 % času, což potvrzuje, že komunikace je mnohem více než pouhé naslouchání slovům a hlasovým projevům (Kaul, 2015). Vymětal (2008) tento druh komunikace definoval jako „proces dorozumívání se neslovními prostředky“ (s. 54) a dodal, že jde o sdělování a přenos informací vyplývajících z lidského postoje, v užším slova smyslu by se tak neverbální komunikace dala považovat za „řeč těla“. O přehledný souhrn poznatků o neverbální komunikaci se snaží autoři Hall et al. (2019). Ti již v úvodu své studie zdůrazňují, že neverbální komunikace může mít hned několik modalit. Jedná se o výraz obličeje, hlas, pohyby těla, doteky, potřebu osobního prostoru a mnoho dalších. Neverbální komunikace je podle nich jedním z hlavních ukazatelů společenského života. Mohli bychom ji definovat jako chování skrze obličej, tělo a hlas bez lingvistického obsahu. Ve zkratce by se jinými slovy dalo říct, že do neverbální komunikace spadá všechno kromě slov. Celá neverbální komunikace tvoří velice širokou oblast, která má kořeny v mnoha oborech a odvětvích. Kromě psychologie se dá zkoumat z pohledu antropologie, biologie, etiologie či sociologie, běžně se také studuje v aplikovaných oblastech medicíny, obchodu, duševního zdraví, trestní odpovědnosti, vzdělávání, politiky

či práva. Šíře témat, kterých se neverbální komunikace týká, je opravdu veliká. Mezi funkce nepochybně patří ukazování emocí (jako je úzkost nebo štěstí), odhalování postojů (jako jsou zájmy, předsudky nebo intimita), regulace interakcí (jako je střídání nebo zaměření pozornosti), zvládání dojmů, odhalení fyzických i duševních stavů nebo interpersonální kontrola (například při projevoování dominance). Neverbální komunikací v souvislosti s emocemi se zabývají autoři Bänziger et al. (2014). Ti ve své studii zkoumali ztvárnění a vnímání emocí pomocí neverbálních prostředků, zaměřili se především na vokální prvky komunikace, na hlasitost, výšku, intonaci, ostrost, hrubost, artikulaci, rychlost řeči a další. Svým výzkumem dokázali, že jak vnímané vokální vlastnosti, tak akustické parametry umožňují vysoký stupeň různorodosti a rozlišování ztvárněných emocí. Na verbální komunikace se zaměřili i Goldin-Meadow a Alibali (2013), kteří upozorňují především na to, že pro pochopení zprostředkovaných významů skrze komunikaci je velice důležité vnímat verbální i neverbální komunikaci dohromady. Gestikulace rukou, která probíhá během řeči, je společně se slovy součástí integrovaného systému produkce řeči.

1.1.2 Komunikace interpersonální, intrapersonální a skupinová

Dalším rozdělením komunikace je rozdělení na komunikaci interpersonální, intrapersonální a skupinovou. Stejně jako u komunikace verbální a neverbální, i tady lze už z názvů lehce vyčíst, co jaký druh bude znamenat.

Jak popisují Výrost et al. (2019) interpersonální komunikace je základním a výchozím druhem komunikace, jelikož, jak už bylo zmíněno na začátku kapitoly o charakteristikách komunikace, je komunikace formou spojení mezi lidmi prostřednictvím předávání a přijímání významů. K interpersonální komunikaci je nezbytné použití verbálních prostředků, které jsou přirozeně doplněny prostředky neverbálními. Důležitým prvkem, především z ontogenetického hlediska, je interpersonální vztah k druhému člověku. Bez toho by komunikace u lidského jedince nevznikla. Interpersonální vztah vystupuje explicitně či implicitně. Explicitně při samotném mluvení v daném rozhovoru a implicitně to může být například neverbálně při úsměvu. Rozhovor je tedy základním projevem interpersonální explicitní komunikace. Rozhovor jako takový má několik podob, ať už jako doprovodné dorozumívání při jiné činnosti, jako konverzace, jako způsob navazování kontaktu, jako žertování, odreagování, vyřešení pracovních povinností nebo může mít charakter společné soustředěné komunikace zaměřené na dosažení určitého cíle. Burleson (2010) ve své studii

uvádí, že se v různých výzkumech objevují rozdílné názory na definování interpersonální komunikace. Zároveň ale optimisticky dodává, že tyto neshody mohou být prospěšné, a že mohou být znamením vědeckého pokroku. Autor nejprve kritizuje některé z populárních definic, jako například, že interpersonální komunikace je proces, kdy dva jedinci sdílejí vzájemnou aktivitu k vytváření významů, že u tohoto druhu komunikace není důležité jen počet lidí, kteří komunikují, ale i kvalita komunikace. Dále kritizuje, že interpersonální komunikace odkazuje k výměně zpráv, ať už verbálně nebo neverbálně, mezi lidmi bez ohledu na vztah, který mezi sebou mají. Různé definice dbají na důležitost vzájemné aktivity při interakci, přesto se ale v mnohém liší. Autor se tedy ve své práci pokouší o předložení jednotné definice. Podle něj je interpersonální komunikace komplexní sociální proces, ve kterém si jedinci, kteří společně tvoří komunikační vztah, vyměňují zprávy ve snaze něco sdílet a dosahovat společenských cílů. Důležitým předpokladem v interpersonální komunikaci je již zmíněný komunikační vztah mezi interventy. Cílem je expresivní záměr, kdy jedna strana zprostředkovává nebo zpřístupňuje jakýkoliv vnitřní stav (např. myšlenku, nápad, pocit a jiné) straně druhé a interpretační záměr, kdy jde o snahu porozumět tomuto vyjádření. Berger (2005) se ve své práci také snaží o přehled dosavadních teorií a o nalezení z nich společných faktorů. Interpersonální komunikace jakožto sociální interakce je jasným předpokladem pro navazování a udržování osobních vztahů. Zatímco výzkumy z minulého století se zaměřovaly především na přesvědčování, ovlivňování a uplatňování společenského vlivu, zájem novějších výzkumů se začal ubírat směrem k tématům důležitosti mezilidské přitažlivosti, rozvoji osobních vztahů či autentické sebeprezentace. Autor na závěr své studie ještě dodává, že výzkumy týkající se interpersonální komunikace často vycházejí od autorů argumentujících pouze tím, že je to jev všudypřítomný. Apeluje tak na další autory, že se s tímto argumentem může snadno stát, že nové studie jen potvrdí, že je to jev všudypřítomný, ale nic nového nepřinesou. Autoři Beebe et al. (2009) se ve své práci mimo jiné pokouší o rozvinutí myšlenky, jak zvýšit kvalitu interpersonální komunikace. Hned v úvodu zmiňují, jak důležité je si uvědomit, že se svět netočí kolem nás samotných, a že na kvalitu mezilidských vztahů má vliv zaměření se na ostatní spíše než na sebe. Kromě kvalitních mezilidských vztahů je tato dovednost orientování se na druhé znakem dobrovolnických, komunitních a náboženských hnutí na celém světě po tisíciletí. Být orientován na druhé lze považovat za soubor dovedností, které se váží na citlivost a porozumění ostatním. Neznamená to ovšem vzdalování se od svých vlastních myšlenek, ignorování svých vlastních pocitů nebo měnění chování jen kvůli zalíbení se ostatním. Člověk orientovaný na druhé si uvědomuje sebe i ostatní.

Intrapersonální komunikace je v oblasti komunikačních studií považována za jedinečný proces výměny a zpracování informací uvnitř jednotlivce. Jedná se o nejmladší a zatím nejméně rozvinutý pojem v celé oblasti komunikace, přesto ale lze nalézt v člancích a literaturách zmínky o její důležitosti. Velmi často je používáno tvrzení, že intrapersonální komunikace je základem pro všechny ostatní formy komunikace. Navíc je tento typ komunikace považován za model, který rozšiřuje naše chápání toho, co je komunikace a co to znamená být lidská bytost. Jednou z možností, jak lze nahlížet na intrapersonální komunikaci je jako na formu komunikace, druhou možností je pohled, že jde obecně o vnitřní zpracování informací (Cunningham, 1992).

Autoři Deveci a Nunn (2018) zaměřili svůj výzkum na požadované dovednosti na inženýrských studiích. Překvapilo je, že měkkým dovednostem, zejména pak komunikaci, je věnována opravdu malá pozornost. Rozhodli se zaměřit na, podle nich nejdůležitější formu komunikace, intrapersonální komunikaci a diskutovat o jejím významu a důležitosti ve vztahu k celoživotnímu vzdělávání. Tuto formu komunikace definují jako něco, co nám pomáhá chápat sami sebe jako jednotlivce, a zároveň nám pomáhá dělat správné etické a společenské úsudky. Dále je také intrapersonální komunikace nezbytná pro efektivní mezilidskou komunikaci. Samostatné slovo „intrapersonální“ lze definovat jako existující nebo vyskytující se v individuálním já nebo v mysli. Ve zkratce by se dalo říci, že jde o komunikaci uvnitř nás a k sobě samotným. Všechny formy komunikace jsou podle těchto autorů propletené a vzájemně závislé, bez možnosti oddělit je od sebe. Komunikace s druhými lidmi, tedy komunikace interpersonální, nás vede ke komunikaci uvnitř nás samých, tedy ke komunikaci intrapersonální. Autoři také upozorňují na to, že intrapersonální komunikace může působit snadněji, než jaká opravdu je. Při mezilidské, interpersonální komunikaci je na jedné straně odesílatel a na druhé straně příjemce, kdežto při komunikaci intrapersonální jde o přenos informací ode mě ke mně. Může se tedy zdát, že pochopení dané informace musí být jednodušší, rychlejší a jasnější, když komunikuji sám se sebou a komunikační bariéry lze považovat za odstraněné, vzhledem k tomu, že v procesu nefiguruje jiná osoba. Avšak vzhledem ke složitosti toho, čím vším je tvořeno naše Já, k množství kontextů a obsahů intrapersonální komunikace, k roli emocí a dalším faktorům, bychom intrapersonální komunikaci neměli podceňovat a přiznat si její komplikovanost. Jako příklady intrapersonální komunikace lze uvést jak vnitřní, tak i externí aktivity. Mezi externími aktivitami můžeme nalézt verbalizovanou komunikaci od nás k nám samým, nebo vyjádření myšlenek pomocí psaní deníků. Mezi vnitřní neboli interní aktivity lze řadit

přemýšlení nebo rozhodování se bez použití slov. Některé činnosti mohou zahrnovat obojí, samomluva může být jak externím, tak i interním procesem v podobě vnitřního hlasu. Moran (2016) doplňuje, že samomluva může být negativní nebo pozitivní. Negativní samomluva zahrnuje kritiku a sebezaujetí a její důsledky jsou obecně nežádoucí. Na druhou stranu pozitivní samomluva zahrnuje pochvaly a povzbuzení. Vnitřní dialog slouží k interpretaci pocitů a vjemů, k regulaci a tvoření hodnocení a přesvědčení, k nastavování cílů, dávání pokynů a reflektování. Výrost et al. (2019) se také zaměřují na definování intrapersonální komunikace, a kromě definice ještě dodávají její rozlišení od vnitřní řeči. Intrapersonální komunikace je podle nich komunikace daného člověka se sebou samým jako s druhým subjektem, která v sobě zahrnuje vědomou reflexi tohoto procesu. Přestože není hlavním motivem zaměření se na druhé, tak tento druh komunikace může být i vnější, tedy projevovat se slyšitelně či viditelně. Podobností se může prolínat se zmíněnou vnitřní řečí, ta ale zahrnuje i nevědomé významy a propojení mezi nimi. Při vnitřní řeči nedochází k odlišení subjektu, a tak je tato komunikativnost převážně nevědomá, zatímco, jak už bylo zmíněno, při intrapersonální komunikaci dochází k více či méně vědomé reflexi a k odlišení sebe samého jako druhého subjektu.

Třetím typem je komunikace skupinová. Powell (1996) hned v úvodu své práce připomíná, že skupiny jsou u lidské rasy všudypřítomné, a že lidé se seskupují kdykoliv je potřeba pomocí společného výkonu zvýšit efektivitu, nebo zvětšit šance při dosahování cílů. Zmiňuje také, že důležitým předpokladem pro dobrý výkon skupiny je to, jak dobře spolu dokáží komunikovat. Výrost et al. (2019) v kapitole o skupinové komunikaci připomínají, že aby jakákoliv komunikace mohla vůbec proběhnout, je důležitým předpokladem výchozí sdílení určitého souboru významů, ať už jsou vyjadřovány interpersonálně, intrapersonální, nebo právě mezi určitou skupinou lidí. Ve třetím případě vyjadřují tyto významy zobecněnou společenskou zkušenost. Otázkou ale je, jak takový společenský význam vlastně vzniká. Na vznikání významů se podílí i komunikace v malé skupině. Bartlett (1932) řešil ve své práci souvislost významu a fungování skupiny. Význam se podle něho stává reálným tehdy, když se stává konvencí skupiny. Proces konvencionalizace souvisí jak s kulturou, tak s působením jedné skupiny na druhou. Výrost et al. (2019) dodávají vymezení počtu účastníků skupiny, aby se za skupinu vůbec dala považovat. Jde o takzvanou triádu, tedy skupiny tři jednotlivců, kteří již mohou tvořit skupinovou komunikaci. Triadická struktura vztahů tak umožňuje přesun od dyadické komunikace, probíhající na interpersonální úrovni, ke komunikaci skupinové. Skupinová triadická komunikace může jednotlivcům přinášet jak

výhody, tak i nevýhody. Ukázalo se, že pokud dojde k omezení komunikace v triádě na dyadickou komunikaci a omezení třetího člena na určitou dobu, tak všichni tři členové vnímají sebe i druhé jako kompetitivnější. Tento stav poté vede k menší spokojenosti všech členů skupiny. Naopak, pokud probíhá v triádě komunikace mezi všemi členy skupiny, jejich spokojenost roste. Plusem omezení komunikace na dyadickou ale může být například lepší uzavírání dohod. Skupiny samozřejmě mohou být mnohem početnější. V každé skupině se tak tvoří různé hierarchie ve vztazích, které následně přináší i odlišné komunikační sítě. Tyto komunikační sítě pak mohou mít vliv na skupinovou výkonnost i spokojenost. Bonito et al. (2006) se ve výzkumu zaměřili na účast a schopnost ovlivnění dění v malých skupinách a zjistil, že kvalita zpracování informací při jejich komunikaci je závislá na míře, v jaké jednotliví účastníci přispívají do společné diskuze. Právě účast je podle něj důležitým faktorem skupinové komunikace. Komunikace se totiž pravděpodobně bude lišit, pokud bude probíhat mezi lidmi, kteří se navzájem znají nebo tehdy, pokud spolu komunikují cizí lidé. Účast na skupinové komunikaci ovlivňuje také skupinové vztahy. Lowry et al. (2006) se ve své studii zabývali dopadem velikosti skupiny na jejich společnou skupinovou komunikaci. Výsledky ukazují, že menší skupiny dosahují vyšší kvality komunikace. Dále také to, že pro úspěšnou spolupráci je efektivní komunikace mezi členy skupiny nezbytností. Důležitost efektivní skupinové komunikace se zvyšuje při složitějších informacích nebo jejich složitějších výměnách. Jednotliví členové tak musí být schopni si jasně a explicitně vyměňovat informace, aby skrze efektivní komunikaci zvýšili efektivitu spolupráce. Autoři se zaměřili především na komunikaci skrze počítačová média a naznačují, že výsledky jejich studie by mohly být užitečné i pro manažery při plánování a řešení komunikace mezi členy projektových skupin ve virtuálním prostředí.

Jelikož skupinová komunikace probíhá, jak opět sám název napovídá, ve skupině, tak jsou zde kromě komunikace přítomny i jiné sociální jevy, které se chtě nechtě navzájem různě prolínají a ovlivňují. Tato forma komunikace byla nejprve zkoumána hlavně z kulturního a antropologického hlediska, kdy šlo především o probádání odlišností, které se mezi různými skupinami lidí mohou vyskytovat. Dnes se výzkumy skupinové komunikace ubírají především směrem informační výpočetní techniky, komunikací na internetu, tvorby mobilních aplikací a dalších počítačových oblastí.

1.1.3 Shrnutí komunikace

Ve zkratce by se dalo říci, že komunikace slouží ke sdělování informací či jiných významů, kdy proces probíhá od sdělujícího k přijímajícímu. Při komunikaci jde také o jistou formu sebeprezentace, kdy, ať už verbálně či neverbálně, svému okolí sdělujeme, co si myslíme, co cítíme nebo prožíváme. Je to proces sdělování myšlenek, informací, názorů i pocitů. Tento proces může probíhat jak mezi dvěma lidmi, ve skupině či se sebou samým.

Výrost et al. (2019) shrnují ve své knize charakteristiky komunikace na závěr i ve spojitosti se společenskými vztahy. Uvádějí, že „komunikace probíhá vždy v určitých společenských vztazích. Tyto vztahy nezůstávají vůči komunikaci vnější, ale projevují se uvnitř samotné komunikace. Projevují se v ní vztahy meziosobní (interpersonální), k sobě samému (intrapersonální), skupinové i celospolečenské“ (s. 167). Kromě toho ještě dodávají, že meziosobní vztahy odpovídají komunikaci meziosobní neboli interpersonální, vztahy k sobě samotnému odpovídají komunikaci se sebou samotným neboli komunikaci intrapersonální a skupinovým vztahům odpovídá komunikace skupinová, všechny tyto tři druhy komunikace byly již popsány v předchozí kapitole.

2. KOMUNIKACE A SPORT

Že je komunikace všudypřítomná už bylo zmíněno v předchozích kapitolách, a není tomu jinak ani v oblasti sportu. I zde komunikace tvoří nedílnou součást, která je ovlivňována i sama ovlivňuje mezilidské vztahy, efektivitu, výkonnost, spokojenost a další faktory. Tato kapitola bude zaměřena právě na komunikaci ve sportovní oblasti, na její specifika, na její projevy a odlišnosti v různých typech sportu. Sport je významným poskytovatelem modelů vedení mladých lidí, důležitým prostředím pro rozvoj dovedností a mezilidských vztahů, učitelem zvládání konfliktů a velkou inspirací ve všech jeho příbězích. U dětí také slouží k rozvoji individuálních dovedností i jejich charakteru. Zároveň je sport jednou z možností, jak lidé konstruují a sdělují svou identitu. A v centru všeho stojí právě komunikace, která ovlivňuje to, jak daný sport hrajeme, jak ho sledujeme, jak si ho interpretujeme a jak hodnotíme. Komunikační praktiky jsou zásadní pro úspěch v každém sportu.

Autoři Billings et al. (2017) dokonce mluví o sportovním jazyku jako velkém fenoménu každé kultury, který ovlivňuje to, jak myslíme a mluvíme i mimo oblast sportu. Sportovní slovník lze podle nich najít téměř všude. Sportovní metafory lze nalézt při sdělování myšlenek a pocitů o politice, válce, podnikání i sexu. V politice můžeme často slyšet,

na jakého „koně“ kdo vsází, jako kdyby byl výkon daných lidí přirovnáván k dostihovým zvířatům, které mají ztělesňovat odhodlání a vytrvalost. Manažeři používají ze sportu převzaté slovo „zaskóroval“, když chtějí vyjádřit povedený obchodní tah nebo když se dospívající baví o svých sexuálních zkušenostech jako o dosažení různých met v baseballu. Kassing et al. (2004) dodávají, že nejen komunikace a sportovní komunikace jsou všudypřítomné jevy, ale že i sportovní komunita je všudypřítomná a velice vlivná. Jednou z funkcí komunikace je tak udržování se v dané komunitě, ať už mluvíme o komunitě sportovní nebo jiné. Autoři ještě dodávají, že fyzická aktivita je samozřejmě skutečným sportovním výkonem, ale také to, že bychom neměli zapomínat, že komunikace ovlivňuje jak fyzickou výkonnost sportovců, tak i sociální vztahy. Komunikace probíhá na několika úrovních, může to být mezi trenéry navzájem, mezi trenéry a hráči, mezi hráči navzájem, mezi hráči a rozhodčími, mezi fanoušky, v médiích, při sportovních rozhovorech a na mnoha dalších úrovních. Tento postoj potvrzují i již zmiňovaní autoři Bellings et al. (2017), kteří ve své práci věnují prostor i kapitolám zaměřeným přímo na sport a komunikaci na různých úrovních, jako například mezi svěřenci a trenéry nebo při interakcích dětí s rodiči.

Specifika komunikace ve sportu se rozhodně liší podle toho, o jaký sport jde. Každý sport má jiná pravidla, a to i co se komunikace týče. Odlišnosti v komunikaci pak spočívají jak v jiných pravidlech, tak i v jiných možnostech daného sportu. Komunikace se bude lišit v týmových sportech od těch individuálních. Ve sportu ale stejně jako kdekoliv jinde probíhá komunikace verbální i neverbální. To vše je popsáno v následujících podkapitolách.

2.1 Verbální a neverbální komunikace ve sportu

Tato podkapitola je zaměřena na verbální a neverbální komunikaci v oblasti sportu, protože i v této oblasti se projevy obou typů komunikace bezpochyby vyskytují. Někdy dokonce i ve větší míře než při běžném životě. Například neverbální komunikace má ve sportu řadu forem, ale i verbální komunikace má ve sportu svá specifika, ať už jde o týmové pokřiky, gestikulaci, tělesný postoj, povzbuzování a mnoho dalších. Zamfir (2017) ve své práci uvádí, že jakákoliv výměna informací mezi jednotlivci je považována za komunikaci, ať už je vědomá a úmyslná nebo ne, ať probíhá gesty, řečí těla, mimikou nebo slovy. Je ale podle něho důležité uvědomit si význam komunikace pro sportovní týmy i samostatné sportovce, protože správná komunikace může zvýšit míru efektivity tréninku nebo výkonu při zápasech a závodech.

Verbální a neverbální komunikace je považována za klíčový faktor pro sportovní výkon (Connelly & Rotella, 1991). Stejnou myšlenku potvrzují i autoři Lausic et al. (2009), kteří hned v úvodu své práce zmiňují, že verbální a neverbální komunikace při sportu je kritickým zprostředkovatelem výkonu v daném sportu, a i přes tento názor existuje velmi malé množství výzkumů, které by se komunikací při sportu zabývaly. Autoři Eccles a Tenebaum (2004) ve své práci vysvětlují funkčnost expertního týmu a mimo jiné se zabírají i verbální a neverbální komunikací při sportu. Komunikaci, ať už verbální nebo neverbální, rozdělují ve své práci na záměrnou a nezáměrnou. Podle nich je záměrná verbální komunikace flexibilní metodou komunikace, kdy dochází ke sdílení. Záměrná neverbální komunikace může být použita tehdy, pokud verbální komunikace není žádoucí nebo možná, například když jsou členové jednoho sportovního týmu moc daleko na to, aby se slyšeli. V nezkušených týmech se tak snadno může stát, že špatné pochopení neverbální komunikace nebo jiné nedorozumění může zbytek členů zmást a můžou kvůli tomu nastat problémy i ve sportovním výkonu. Oba typy, jak záměrnou verbální, tak záměrnou neverbální, lze také využít k šifrování zpráv tak, aby zamýšlený obsah dokázal interpretovat pouze příjemce. Ideálně tedy tak, aby protihráč nebo protihráči interpretaci nedokázali. Přestože záměrná verbální komunikace může být přínosem, tak je zároveň náročnější z hlediska času a kognice. Ke komunikaci neúmyslné, verbální či neverbální, dochází, když jedinec neúmyslně či nevědomě vysílá zprávy příjemcům. I neúmyslnými komunikačními výrazy ale člověk prozradí velké množství informací.

Dorsch et al. (2015) se ve své práci zaměřili na verbální chování především z toho pohledu, jak komunikace dokáže ovlivnit nastavené sportovní cíle. Autoři připomínají, že verbální chování, a s ním spjatá i celková komunikace, je do značné míry ovlivněno sociálním prostředím, ambicemi i mezilidskými vztahy. Verbální komunikaci při sportu se snaží ve své studii prozkoumat i autoři Lausic et al. (2015). Zjistili, že verbální komunikace hráčů souvisí s jejich neverbálním chováním. Dále také zjistili, že vítězní sportovci mají tendenci k častějším verbálním projevům než poražení soupeři. Komunikační vzorce byly v průběhu hry ve vítězném týmu více homogenní a spolehlivé, prohrávající sportovci oproti nim sdělovali informace nejednoznačně a nepravidelně. Autoři shrnuli i výsledky nejnovějších studií ze kterých vyšlo, že pomocí množství i kvality verbální komunikace lze předvídat sportovní výkon. Závěrem jejich studie bylo, že členové vítězných týmů využívali verbální komunikaci při výkonu ve větší míře oproti poraženým sportovcům. Autory zajímala i komunikace neverbální a zjistili, že vítězní sportovci i celé týmy měli vyšší citlivost

k neverbálním projevům svých spoluhráčů nebo jiných členů týmu. Hráči vítězných týmů tak byli schopnější číst a dekodovat neverbální komunikaci druhých mnohem lépe než poražení sportovci. Lausic et al. (2009) dodávají, že více než polovina vyměňovaných zpráv a komunikovaných informací ve sportu jsou emocionální povahy.

Experiment od autorů Furley a Schweizer (2014) ukázal, že i diváci, kteří sledovaný sport neznají dokázali pouze skrze neverbální komunikaci sledovaných sportovců významně rozlišit, zda daný sportovec vyhrává nebo prohrává, a to jak při sportech individuálních, tak při sportech týmových. Jejich druhý experiment ukázal, že tohoto rozlišení na základě pozorování neverbální komunikace jsou schopny i děti.

2.2 Komunikace v týmových sportech

Je jasné, že komunikace je při sportu velice důležitá. Tato důležitost však nabírá další rozměr právě tehdy, pokud bychom se zaměřili výhradně na sporty týmové neboli kolektivní. Protože se tato diplomová práce zabývá právě sporty týmovými, bude tato kapitola zaměřena tímto směrem a pokusí se představit specifika, která týmová komunikace přináší.

Lausic et al. (2015) zdůrazňují, že v posledních letech se oblast sportovní psychologie stále čím dál více zaměřuje na týmové fungování, zejména pak na týmovou komunikaci. Týmová komunikace je totiž ústřední součástí k úspěšnému koordinovanému výkonu. V jejich studii došli k závěru, že vítězné týmy komunikují častěji než týmy prohrávající. Díky lepší komunikaci jsou týmy schopné optimalizovat podporu, plánování akce v průběhu zápasu a usnadnit rychlejší pochopení dané informace, všechny tyto faktory pak mají vliv na větší pravděpodobnost lepšího výsledku. Jejich studie také potvrdila myšlenku o konzistenci, pokud jsou hráči daného týmu ve výměně zpráv konzistentní, poskytuje to členům výraznou výhodu. Konzistentnost pravděpodobně zlepšuje předvídatelnost, která následně může napomáhat efektivní koordinaci a řešení problémů v týmech. Autoři Blickensderfer et al. (2010) se zaměřili na výzkum týmové koordinace. A i v tomto tématu našli důležitost komunikace. Koordinace zahrnuje plánování, vymýšlení rozvrhů a postupů, a právě k tomu je kvalitní explicitní komunikace velice potřebná. Autoři ale připomínají, že verbální komunikace je z hlediska času i pochopení nákladná, a proto právě schopnost koordinace celého týmu bez zdlouhavých diskuzí je jedním z rozhodujících faktorů týmového úspěchu. Pro efektivní komunikaci, která by vedla k lepší týmové koordinaci a následně pak měla vliv i na lepší sportovní výkony, je potřeba adaptivní chování, při kterém jsou spoluhráči schopni

komunikovat a jednat na základě již existujících znalostí o daném úkolu, který mají koordinovat. Tato účinná koordinace daného týmu, která je podpořena efektivní komunikací, může být viděna v různých prostředích. Kromě toho sportovního ji lze nalézt například i na lékařské pohotovosti. V obou případech musí celý tým jednat velice koordinovaně a komunikovat efektivně, aby neztráceli čas. To se daří zejména díky předchozím zkušenostem se společnou spoluprací. Na koordinaci sportovních týmů se zaměřil i Eccles (2010). Ten se ve své práci mimo jiné zabývá tím, proč je obtížné dosáhnout správné koordinace týmu. I on přichází s tím, že jedním z klíčových faktorů je komunikace. Jedna ze strategií pro lepší fungování týmů je zaměřena na posílení interakcí a komunikace prostřednictvím vytvoření prostředí podporujícího vzájemnou důvěru a respekt, tak aby se sportovci cítili při komunikaci bezpečně. Skrze bezpečnou komunikaci uvnitř týmu dochází k následnému lepšímu předvídání toho, co mají jednotliví spoluhráči v daný moment v plánu. Tento proces následně zvyšuje šanci lepšího týmového výkonu. Na komunikaci jako kritický faktor výkonu v týmových sportech se zaměřili i autoři Lausic et al. (2009). Ti ve své studii zjistili, že vítězné týmy měly homogennější model komunikace, který pravděpodobně činí interpretaci předávaných zpráv snazší a spolehlivější. Také přišli s tím, že vítězné týmy si vyměnily dvakrát více zpráv než týmy poražené. Toto tvrzení se lehce rozchází s tvrzením od zmiňovaných autorů Blickensderfer et al. (2010), kteří naopak na základě svého výzkumu tvrdili, že výkonnější týmy si tolik zpráv nevyměňují zejména proto, že je to zdržuje. Tento rozpor mezi dvěma skupinami výzkumníků lze celkem snadno vysvětlit. Zatímco Lausic et al. (2009) se na to dívají z pohledu důležitosti komunikace v týmu a tím i z pohledu podpoření celistvosti týmu, tak Blickensderfer et al. (2010) se mezitím zaměřují především na efektivitu komunikace pro daný výkon a tvrdí, že je důležitější komunikovat efektivně, aby to mělo správný vliv na týmové výkony. Tento názorový rozpor je nakonec pouhým jiným úhlem pohledu na danou problematiku.

Na týmový výkon se autoři Reimer et al. (2006) snažili podívat z pohledu skupin jako zpracovatelů informací. Sportovní týmy jsou dynamickým prostředím, ve kterém jsou úkoly na sobě vysoce závislé. Je důležité, aby jednotlivé akce byly koordinovány s ohledem na dané cíle týmu, a zároveň s ohledem na akce soupeřova týmu. Podle nich stupeň komunikace a jiných kognitivních procesů ovlivňuje to, do jaké míry jsou sportovní týmy schopny koordinovat své jednotlivé úkoly. Autoři tvrdí, že právě přímá komunikace může mít vliv na zlepšení koordinace akcí daného týmu. Prostřednictvím efektivního předávání

informací mohou spoluhráči komunikovat své záměry a podle toho následně plánovat. Na komunikaci se autoři snažili dívat i z pohledu daného úkolu a časového tlaku. Úkoly týmu se totiž v různých sportech mohou velice odlišovat v závislosti na časovém tlaku. Pokud je časový tlak nízký je potřeba, aby komunikace sama o sobě byla organizovaná, aby se zlepšila koordinace efektivní akce v situaci při vysokém vytížení a časovém tlaku. Velká většina sportů má rychlé tempo a týmy tak nemají mnoho času na projednávání potencionálních strategií. V důsledku toho je ve sportovním prostředí klíčové umět efektivně komunikovat a koordinovat jednání bez rozsáhlé diskuze.

Ze všech zmíněných výzkumů a studií v této kapitole vyplývá, že komunikace má na výkon v týmových sportech obrovský vliv. Zatímco ve sportech individuálních probíhá komunikace především mezi daným sportovcem a jeho trenérem, případně jeho přípravným týmem, tak ve sportech týmových probíhá komunikace na více úrovních. V tom případě jde o komunikaci jak mezi daným sportovcem a trenérem, případně více trenéry a členy daného týmu, tak především mezi jednotlivými spoluhráči daného týmu. Je potřeba, aby spoluhráči dokázali mezi sebou kvalitně a efektivně komunikovat, protože jak už bylo několika výzkumy dokázáno, dobrá komunikace má pozitivní vliv na sportovní výkon a tím i na dosahování stanovených cílů. Komunikace v týmových sportech je ovlivňována a ovlivňuje několik dalších faktorů, které následně mohou mít vliv na sportovní výkony. Takovými faktory mohou být týmové vztahy, skupinová koheze, délka působení sportovce v daném týmu nebo i konflikty.

2.3 Výzkumy komunikace v týmových sportech

Výzkumů v oblasti týmové komunikace je poměrně mnoho. Ve velké většině jde ale o týmy pracovní, výzkumů zaměřených na týmy sportovní je už méně. Samotná sportovní psychologie je relativně mladým oborem. K jejímu rozvoji došlo teprve až v 2. polovině 20. století. Jasným sportovním ukazatelem jsou podané výkony, a tak po dlouhou dobu sportovní příprava spočívala pouze v trénincích. S rozmachem psychologie a následně s příchodem sportovní psychologie se začal dávat důraz i na mentální přípravu sportovců. Díky tomu také postupně výzkumníci začali své studie zaměřovat tímto směrem a dnes již máme mnoho výzkumných prací zaměřujících se na různá témata ze sportovní psychologie. Jedním z nich je samozřejmě i komunikace.

V této kapitole je popsáno několik výzkumů, zaměřujících se na komunikaci v týmových sportech, a jejich výsledky. Kromě toho je zde hlavně představen a popsán výzkum, který je jedním z klíčových pro tuto diplomovou práci. Jedná se o studii od autorů Sullivan a Short, kteří v roce 2011 aktualizovali verzi škály efektivní komunikace v týmových sportech. Původní verze byla publikována autory Sullivan a Feltz v roce 2003.

První výzkum efektivní týmové komunikace lze připisat autorům Sullivan a Feltz (2003), kteří provedli a prozkoumali předběžný vývoj *Škály efektivní komunikace v týmových sportech*, zkráceně SECTS (*Scale of Effective Communication in Team Sports*). Autoři sportovní prostředí vidí jako velmi bohatou základnu pro studium sociální dynamiky a faktorů, které ji ovlivňují, jako například vedení, kolektivní efektivita, týmová soudržnost a další. Všechny tyto otázky ovlivňuje jeden sociální proces, který může být jednou z nejdůležitějších součástí vnitrotýmové interakce. Tímto procesem je komunikace, přesto ale po dlouhou dobu byla v rámci sportovní psychologie opomíjena. Podle autorů je komunikace pravděpodobně nejdůležitějším sociálním chováním pro jakoukoliv skupinovou dynamiku. Jejich výzkum byl složen ze tří fází, měření se celkem zúčastnilo 681 sportovců. V první fázi výzkumu bylo identifikováno šest zdrojů efektivní týmové komunikace a široký seznam příkladů těchto faktorů. Byly to: Jasnost (míra přímosti a koherence ve verbálních i neverbálních sděleních), Poučení (sdělování toho, co a jak by měl druhý udělat), Podpora (výměna empatie mezi spoluhráči), Zvládání konfliktů (schopnost řešit konflikty a neshody), Pospolitost (sdělení, která posilují týmovou jednotu a sounáležitost, například společné vtipy) a Příslušná neverbální sdělení (vhodná neverbální a paralingvistická vyjádření). V druhé fázi výzkumu došlo k přezkoumání témat a k jejich postupnému upravování na základě připomínek sportovců. Nakonec vznikl pětifaktorový model efektivní týmové komunikace. Ve třetí fázi výzkumu byla provedena další analýza, která definitivně určila 4 hlavní faktory efektivní týmové komunikace. Ty byly definovány jako *Přijetí*, *Osobitost*, *Pozitivní konflikt* a *Negativní konflikt*. Přijetí je definováno jako vyjadřování ohleduplnosti a uznání mezi spoluhráči, je považováno spíše za verbální formu komunikace, ale lze ho vyjádřit i neverbálně, například lze vyjádřit upřímnost výrazem nebo vzájemné přijetí prostřednictvím fyzického kontaktu. Osobitost nebo také odlišnost je definována jako vyjádření sdílené, ale zároveň jedinečné identity. Pozitivní konflikt je definován jako komunikace uvnitř týmu, která má za cíl vyjadřovat konstruktivní a integrační způsoby řešení daného problému. Negativní konflikt je naopak definován jako konfliktní výměna názorů uvnitř týmu, která má emocionální, osobní a konfrontační charakter. Přijetí, osobitost

a pozitivní konflikt pozitivně korelovaly se všemi aspekty soudržnosti, zatímco negativní konflikt koreloval negativně. Post hoc analýzy naznačily, že faktory osobitosti a negativní konflikt se vyskytovaly ve větší míře u mužských sportovců než u sportovkyň.

Klíčovým výzkumem pro tuto diplomovou práci je studie od autorů Sullivan a Shorts (2011), jejichž aktualizovaná verze škály efektivní komunikace v týmových sportech (SECTS-2) byla použita v dotazníkovém šetření pro praktickou část této práce. Autoři v této práci nabídli multidimenzionální měřítko komunikace v týmových sportech. V úvodu práce zdůrazňují, že komunikace je pravděpodobně jedním z nejdůležitějších společenských procesů, který je téměř všudypřítomný. SECTS (Sullivan & Feltz, 2003) berou autoři jako důležitým prvním krokem k tomu, aby mohla vzniknout jejich aktualizovaná škála SECTS-2. Jejich studie tak měla za cíl podpořit rozvoj aktualizované verze, vyvážit počet položek pro jednotlivé faktory, podpořit validitu faktorové struktury a validitu konstruktovou. První část studie se zúčastnilo 350 týmových sportovců, z toho 182 žen a 166 mužů, 2 účastníci neuvedli pohlaví. Byl použit dotazník SECTS v kombinaci s dotazníkem GEQ (*Group Environment Questionnaire*), který se zaměřuje na skupinové prostředí a týmovou kohezi. Posléze byl stanoven konečný model pro měření efektivní komunikaci v týmových sportech SECTS-2 (*Scale of Effective Communication in Team Sports 2*), který obsahuje 15 položek, z toho 3 pro *Osobitost*, 4 pro *Přijetí*, 4 pro *Pozitivní konflikt* a 4 pro *Negativní konflikt*. Všechny čtyři položky vykazovaly hodnoty Cronbachovo α vyšší než 0,7 (konkrétně 0,77; 0,77; 0,80; 0,81), což splňuje navrhované kritérium pro přijatelnou vnitřní reliabilitu. Výsledky také ukázaly, že koncept efektivní komunikace pozitivně souvisí s kohezí, zejména se skupinovou integrací. Druhé části studie se zúčastnilo 79 sportovců a sportovkyň a byla v ní použita již aktualizovaná verze, tedy dotazník SECTS-2. Jednotlivé výroky byly respondenty zaznamenávány na sedmibodové Likertově škále, od 1 (málokdy) po 7 (téměř vždy). Vyšší skóre svědčí o větším množství vnímané komunikace uvnitř týmu.

Kromě výzkumů od Sullivana a jeho kolegů vyšlo několik dalších výzkumů zabývajících se komunikací v týmových sportech. Jedním z nich je například výzkum zabývající se komunikačními procesy uvnitř týmu elitních sportovců (Hanin, 1992). Jeho koncept komunikace byl zaměřen na výměnu motivačních zpráv mezi spoluhráči. Tento koncept se skládal ze čtyř aspektů, z Orientace (tj. motivace před soutěží), Stimulace (tj. motivace během soutěže), Hodnocení (tj. hodnocení po soutěži) a ze Zpráv nerelevantních pro daný úkol. Bylo zjištěno, že sportovní týmy vykazovaly specifické vzory komunikace, které

obvykle zobrazují více podnětných zpráv než u kterékoliv jiné skupiny, a že týmová komunikace souvisí s objektivním hodnocením výkonu. Lausic et al. (2009) zkoumali komunikaci uvnitř týmu a výkon u tenisové čtyřhry. Podle autorů je komunikace zprostředkovatelem výkonu v týmových sportech. Jejich výsledky prokázaly, že vítězné týmy komunikovaly v odlišných sekvencích, jejich komunikace byla homogennější a tím pádem i snáze interpretovatelná pro jejich spoluhráče, tím se stala celá komunikace spolehlivější a měla tak vliv na týmové výkony. Kromě toho se vítězné týmy zaměřovaly v komunikaci především na informace týkající se hry, ať už herní strategie nebo podporu, prohrávající týmy oproti nim mnohem častěji v průběhu hry komunikovaly i o věcech, které s hrou souvisely jen nepřímo nebo zdánlivě. Celkově lze z výsledků vyčíst, že vítězné týmy komunikovaly častěji a efektivněji než týmy prohrané. Dalším příkladem výzkumu zaměřeným tímto směrem je výzkum od autorů LeCouteur a Feo (2011). Ti se přímo zaměřili na komunikaci mezi spoluhráči a snažili se o zdůraznění dalších funkcí komunikace. Ta má podle nich kromě přenosu důležitých informací i strategický význam pro týmovou integraci. Studie se zaměřila na spoluhráče v defenzivní části hry. Výsledky ukázaly, že větší četnost komunikace se objevovala zároveň s chybnou obrannou hrou. Tento závěr neodpovídá výsledkům ze studie Lausic et al. (2009). Tento rozpor byl ale vysvětlen tím, že při problémech v obraně pravděpodobně může docházet k nárůstu komunikace, když se spoluhráči kritické momenty snaží zachránit.

2.4 Sport v období mladší dospělosti a vymezení aktivních neprofesionálních sportovců

Jelikož je průběh celé dospělosti plný změn a člověk se i v tomto období neustále proměňuje a vyvíjí, tak se dospělost rozděluje na tři části – mladá, střední a pozdní. Přejít z adolescentního období do mladší dospělosti je významnou událostí v životě. I přesto tento přechod nemá jasnou hranici. Dříve bylo běžné uzavírat sňatky a stěhovat se od rodiny velice brzy ve srovnání s dnešní dobou. Dnes se tento proces výrazně prodlužuje a společnost je čím dál více tolerantnější k odchýlkám. Právě proto není jednoduché přesně stanovit mezník, který by označoval konec adolescence a začátek dospělosti. Autoři se tak snaží popsat základní charakteristiky, kterými se dospělí jedinci liší od těch adolescentních.

Thórová (2015) ve své knize *Vývojová psychologie* definuje období mladší dospělosti jako „poměrně dynamické období, ve kterém člověk uskutečňuje proměnu od nezralé

ke zralé osobě“. Autorka toto období spojuje s 20 až 35 lety života a říká, že se „mladý člověk nachází na vrcholu svých fyzických, sexuálních a v některých ohledech i kognitivních schopností . . . je ve vrcholné formě, takže může např. v klasických sportech dosahovat nejlepších sportovních výsledků“ (s. 440). Mladá dospělost je také charakteristická tím, že je to období, ve kterém se lidé intenzivně věnují svým koníčkům. Trávení volného času je jedním z hlavních způsobů pro získávání zkušeností, rozšiřování sociálních vztahů, seberealizaci, nacházení životního partnera či rozvoj osobnosti. Poláčková Šolcová (2018) potvrzuje fakt, že v časně neboli mladší dospělosti je zrání kognitivních, afektivních i fyziologických struktur završeno, ale zároveň upozorňuje na to, že emočně regulační procesy se mění a vyvíjejí i v průběhu tohoto období, a je tomu tak až do konce života. Přesto ale jedinec už vykazuje značné prvky stability.

Období mladší dospělosti je tedy obdobím, kdy je fyzický a kognitivní vývoj prakticky ukončen a jedinec je zároveň na vrcholu fyzických, sexuálních i kognitivních schopností. Jedinec je v tomto období stabilní, disponuje lepším sebeovládáním a jeho emoční prožívání je méně intenzivní oproti adolescentům. Jedinec postupně nabývá nezávislosti, prohlubuje své profesní znalosti a sbírá životní zkušenosti. Pro tuto diplomovou práci byli vybráni respondenti ve věku od 18 do 35 let. Protože se práce zaměřuje na neprofesionální aktivní sportovce, tak bylo stanovení věku závislé na několika faktorech. Snahou výzkumu bylo zaměřit se na osoby, které jsou fyzicky zdatné pro pravidelný sportovní výkon, zároveň si mohou časově dovolit dělat sport pravidelně a jejich sociální a emoční vztahy jsou již stabilnější.

Podle autorů Sotiriadou a De Bosscher (2018) můžeme sport na vrcholové úrovni definovat jako systém, který sdružuje každého sportovce nebo sportovní tým, který soutěží na mezinárodní nebo národní úrovni. Oblast vrcholového sportu zahrnuje olympijské i neolympijské profesionální sporty. Vrcholoví sportovci jsou sportovci z povolání, kteří si svým sportem a činnostmi okolo něj vydělávají. Tato práce se ale zaměřuje na sportovce neprofesionální, tedy na sportovce, kteří nesoutěží na mezinárodní nebo nejvyšší národní úrovni a kteří nemají sport jako své povolání. Jde o sportovce, kteří si daným sportem nevydělávají, mají ho pouze jako svůj koníček. Druhým požadavkem k možnosti zapojení se do výzkumu k této diplomové práci je aktivní typ sportovce. Autoři Van Middelkoop et al. (2008) ve své práci definují aktivní sportovce jako všechny ty, kteří věnují sportu minimálně 2,5 hodiny týdně, pokud jde o jeden jakýkoliv sport, nebo pokud dělají dva a více sportů, tak minimálně 1,5 hodiny týdně každému z nich.

3. SKUPINOVÁ KOHEZE

Při interpretaci jednotlivých výzkumů zaměřených na komunikaci v týmech se několikrát objevil pojem skupinová soudržnost neboli skupinová koheze. Jelikož je sportovní tým určitou sociální skupinou, nepochybně se v něm objevují jednotlivé sociálně psychologické jevy, jako právě koheze. Právě v týmových sportech je skupinová koheze velmi důležitým faktorem, který má velký vliv na kvalitu spolupráce a tím i na týmové výsledky. Tento jev ale neovlivňuje jen kvalitu spolupráce, určitě je vzájemně propojen i s komunikací, se kterou se ovlivňují vzájemně. V této kapitole je představen pojem skupinové koheze a jeho definice, kromě toho je v ní také popsána důležitost koheze v oblasti týmových sportů a následně i vliv koheze a komunikace, celá kapitola je doplněna několika výzkumy.

3.1 Definice pojmu koheze

Greer (2012) ve své práci shrnuje vývoj přístupu k pojmu skupinové koheze. Uvádí, že toto téma bylo oblíbené téměř půl století. Zatímco mnoho jiných témat přicházelo a odcházelo velice rychle, toto téma bylo pro výzkumníky zajímavé po delší dobu. Přestože se výzkumy od různých autorů lišily, v průběhu let zůstával relativně konstantní výrok, že skupinová koheze je mírně pozitivní pro výkon daného týmu. Bohužel ale oblíbenost tématu, která přinesla rozšíření pojmu do nejrůznějších oblastí, nevyhnutelně vedla k nesrovnalostem v pokusech o vymezení jasné definice.

Carron a Brawley (2012) se pokusili o definici skupinové koheze, ale ještě před tím se snažili vymezit pojem skupiny, aby ujasnili celý kontext. Zdůraznili, že skupinová koheze je vlastností skupin, a že se nebudou zabírat sociálními nebo umělými agregáty, davy, soubory nebo publiky. Vymezení skupiny si autoři vypůjčili od autorů Kleinert et al. (2005), kteří skupinu vymezili jako skupinu dvou nebo více jedinců, kteří mají společnou identitu, společné cíle, společný osud, vykazují strukturované vzorce interakce a způsoby komunikace, mají společné představy o struktuře skupiny, jsou na sobě navzájem závislí a považují se za skupinu. Podle Výrosta et al. (2019) tvoří sociální skupinu lidé, které spojuje něco více, než pouhý současný výskyt na daném místě či jiná společná charakteristika, jako například pohlaví. Sociální skupina má charakteristiku vnitřně propojeného celku. Kohezi neboli skupinovou soudržnost lze poté podle zmiňovaných autorů (Carron & Brawley, 2012) definovat jako dynamický proces, který se odráží v tendenci skupinu držet pohromadě,

zůstat jednotní v prosazování svých cílů a v uspokojování emocionálních potřeb členů. Jejich definice zdůrazňuje dynamickou povahu konstruktů koheze. Koheze není vlastnost, koheze se ve skupině může, a častokrát tomu tak opravdu je, měnit v čase, ve svém rozsahu či formách. Skupinová koheze má i citový rozměr. Sociální vazba a jednota při daném úkolu je pro členy příjemná. Jejich definice představuje vícerozměrný pohled, který zahrnuje několik faktorů.

Mullen a Copper (1994) také definovali tento pojem jako vícerozměrný. Podle jejich studie koheze v závislosti na výkonu lze kohezi interpretovat pomocí tří kategorií: sociální soudržnost (ta je jimi popisována jako mezilidská přitažlivost), soudržnost k úkolu (ta je jimi popisována jako závazek k úkolu) a skupinová hrdost. Autoři Beal et al. (2003) prozkoumali roli několika komponent sociální koheze pomocí metaanalytických metod. I oni pracovali s třemi složkami soudržnosti, tedy s mezilidskou přitažlivostí, oddaností vůči úkolu a skupinovou hrdostí. Autoři odhalili také dvě zajímavá zjištění. Jedním z nich bylo, že výkonnost chování vykazovalo silnější korelaci s kohezí než dosaženými výsledky. To znamená, že týmová soudržnost měla větší vliv na to, jaké má tým herní nasazení než na konečný výsledek. Druhým poznatkem, který zjistili byl ten, že při náročnějších úkolech vyžadujících složitější postupy byl zjištěn silnější vztah mezi soudržností a výkonem. Chiochio a Essiembre (2009) se zaměřili na kohezi ve spojitosti s výkonem. Tento vztah vykazoval pozitivní korelaci. Autoři vymezili hlavní dva rysy koheze, kterými podle nich jsou povaha interakcí a trvání úkolu. Důležitým uvědoměním je, že vytvoření soudržnosti vyžaduje čas.

Koheze neboli soudržnost by se ve zkratce dala shrnout jako vlastnost skupiny, která vyjadřuje vzájemnou pospolitost všech jejích členů. Čím soudržnější skupina je, tím více přijímají její členové skupinový cíl, vytváří se pevnější sociální vztahy a jedinci společně pracují na skupinových úkolech.

3.2 Skupinová koheze a její důležitost při sportu

Koheze jakožto skupinový jev, se vyskytuje v nejrůznějších druzích skupin, kam se nepochybně řadí i sportovní týmy. Skupinová koheze je tak velmi důležitým faktorem, který může ovlivňovat funkčnost, výkonnost i nastavení týmu. Tato kapitola je zaměřena na kohezi právě v oblasti sportu. Přináší pohled na to, jak moc významný prvek může pro sportovní týmy představovat, v čem sportovní týmy ovlivňuje, jaké výzkumy byly z této

oblasti publikovány a jak ji lze změřit. Greer (2012) na závěr své práce uvádí, že sport nabízí nové prostředí k prozkoumání a k prohloubení veškerého uvažování o kohezi.

Sportovní týmy ve srovnání s většinou jiných týmů disponují neobvyklou přehledností a konzistentností z hlediska jejich členů, schopnosti jednotlivců i schopnosti celého týmu, nastavených cílů, vymezení rolí, struktury vztahů, pravidel i postupů, kterými musí fungovat a dalšími aspekty (Wolfe et al., 2015). Ve většině organizačních týmů existuje potenciál pro konflikt mezi jednotlivými členy nebo mezi členy a vedením ohledně různých strukturálních otázek. Mezi možné oblasti konfliktu patří i problémy týkající se týmového cíle, rolí ve skupině, stanovených postupů, které je třeba dodržovat a tak dále. V rámci sportovních týmů však tyto konflikty do značné míry opadají díky jasně a přesně definovanému kontextu, jako daným postupům a pravidlům dané hry, definovaným rolím ve skupině i společně nastavenému cíli (Katz, 2001).

Pescosolido a Saavedra (2012) berou kohezi jako jednu z nejdůležitějších proměnných při studiu skupinové dynamiky a zmiňují, že je také jedním z nejčastěji studovaných konstruktů ve výzkumu skupin. To potvrzují i autoři Carron a Brawley (2012). Pescosolido a Saavedra (2012) se ve své práci snažili zaměřit na to, proč a jak koheze neboli soudržnost skupiny ovlivňuje chování ve sportovních týmech a zda jsou nějaké rozdíly v jednotlivých typech sportovních týmů. K poslednímu zmíněnému tématu ale dodávají, že v oblasti výzkumu nejsou přesně a dobře definovány typy sportovních týmů, a to snižuje jejich schopnost vysvětlit soudržnost v různých kontextech. Tito autoři se, stejně jako většina ostatních, opírají ve svém chápání koheze o teoretické ukotvení Kurta Lewina, který soudržnost definoval pomocí silového pole. Jejich definice vidí kohezi skupiny postavenou na základě pevné sjednocující síly, která celou skupinu drží pohromadě. Skupiny, které takoveto vazby postrádají, se obvykle dříve či později rozpadnou. Sociální soudržnost se týká jednak kvality mezilidských vztahů, a jednak i soudržnosti založené na úkolu, která zahrnuje oddanost skupiny danému úkolu. Autoři ale upozorňují, že vysoká úroveň soudržnosti nemusí být vždy žádoucí, protože soudržnost může zesilovat funkční i dysfunkční vzorce chování. Zastávají názor, že některé úkoly při sportu vyžadují komplexní vzájemnou závislost, která vyžaduje určitou míru soudržnosti sportovního týmu, aby byli spoluhráči schopni mezi sebou účinně komunikovat a koordinovat jednotlivé postupy. K této myšlence dodávají, že při některých sportech je potřeba větší soudržnosti než při jiných, například basketbal by se dal považovat za jeden z nejkompexnějších sportů (vysoká potřeba vzájemné závislosti týmu), zatímco baseball za jeden z nejméně komplexních sportů, kde přesto, že jde

o tým, jsou velice důležité individuální výsledky jedinců. Ve sportu je soudržnost týmu důležitá pro synchronizování jedinců, pro lepší porozumění sobě navzájem a pro znalost dovedností, preferencí, nálad a zvyků jednotlivých hráčů. Soudržnost tak představuje sociální jev, který má za cíl dozvědět se o sobě navzájem co nejvíce informací a tím zlepšit kolektivní výkon.

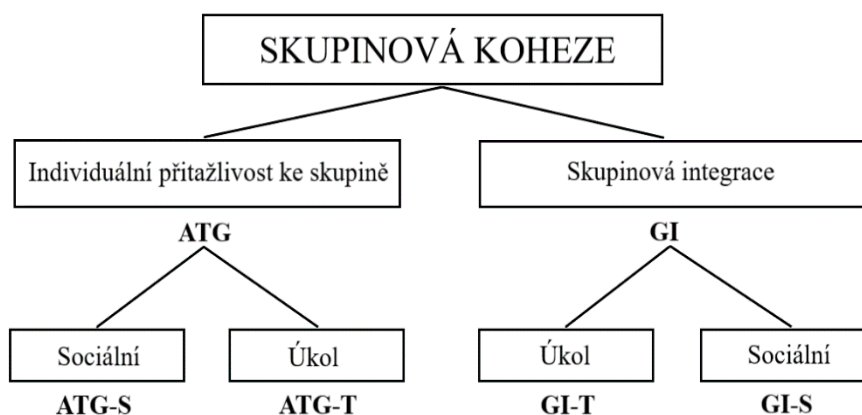
Na důležitost koheze v oblasti sportu se zaměřili i autoři Callow et al. (2009), kteří do své studie zapojili 309 týmových hráčů frisbee. Mimo jiné zjistili i to, že podpora přijetí skupinových cílů a podpora týmové práce významně předpovídala vyšší skupinovou kohezi. Dále zjistili, že při rozvoji skupinové koheze v rané fázi rozvoje týmu je podpora přijetí skupinových cílů a podpora týmové práce mnohem důležitější než v již dlouhodobě ustáleném týmu. K jejich výzkumu použili dotazník GEQ, který byl použit i při výzkumu k této diplomové práci a je detailněji popsán v dalším odstavci. Autoři Onağ et al. (2014) se zaměřili na skupinovou kohezi z pohledu spokojenosti členů v týmu. Jejich studie zahrnovala celkem 360 účastníků (z toho 283 mužů a 77 žen), kteří se pohybovali ve věkovém rozmezí od 18 do 38 let. Účastníci výzkumu se zaměřovali na fotbal, basketbal, volejbal, házenou nebo vodní pólo. Výsledky ukázaly, že týmová soudržnost neboli koheze, ale i týmové normy a týmová komunikace má významný dopad na spokojenost členů v týmu a záměr zůstat v týmu i nadále. Jako nástroje výzkumu bylo použito několik dotazníků, mezi nimiž se vyskytly i dotazníky GEQ a SECTS-2, které byly společně použity i při výzkumu této diplomové práce. Ve studii autorů Brawley et al. (1988) byly prozkoumány vztahy a závislosti mezi kohezí a odolností skupiny vůči rozvratu týmu u sportovců. Výzkum prokázal pozitivní vztah mezi dvěma zmiňovanými faktory jak u sportovců rekreačních, tak u sportovců profesionálních, v obou případech jevy pozitivně korelovaly.

V kapitole o výzkumech komunikace v týmových sportech byl zmíněn dotazník SECTS-2 jakožto jeden z klíčových nástrojů pro tuto diplomovou práci. Druhým klíčovým dotazníkem je GEQ (*Group Environment Questionnaire*), který měří skupinové prostředí, čímž zjišťuje míru skupinové soudržnosti. Dotazník GEQ od autorů Carron et al. (1985) byl vyvinut za účelem měření skupinové soudržnosti v týmových sportech. Jedná se o 18 položkový dotazník složený ze čtyř vzájemně propojených škál. Jelikož autoři dospěli k názoru, že kohezi je potřeba rozlišit z pohledu jednotlivce a skupiny a zároveň ji rozlišit z pohledu zaměření na úkol a z pohledu na sociálně orientované zájmy, je jejich koncepční model rozdělen do dvou hlavních kategorií, které jsou dále děleny. Model je tedy nejprve rozdělen do kategorií *Skupinová integrace GI (Group integration)* a *Individuální přitažlivost*

ke skupině ATG (*Individual attraction to group*). Zatímco škála Skupinové integrace se zaměřuje především na vnímání týmu jako celku daným členem, tedy na stupeň sjednocení skupiny očima daného jednotlivce, tak škála Individuální přitažlivosti ke skupině se zaměřuje na pocity ohledně osobního zapojení do týmu, jde o interakci motivů působících na jednotlivce k setrvání ve skupině. Obě tyto škály jsou dále děleny na další dva aspekty, na úkolové (*task*) a sociální (*social*). Sociální aspekty mají za cíl zmapovat obecný přehled o rozvoji a udržování sociálních vztahů v rámci daného týmu. Úkolové aspekty lze chápat jako obecnou orientaci ohledně dosažení skupinových záměrů a cílů. Vznikají tak celkově čtyři škály:

- *Skupinová integrace – úkol GI-T (Group integration – Task)*
- *Skupinová integrace – sociální GI-S (Group integration – Social)*
- *Individuální přitažlivost ke skupině – sociální ATG-S (Individual attraction to group – Social)*
- *Individuální přitažlivost ke skupině – úkol ATG-T (Individual attraction to group – Task)*

Pro lepší přehlednost je rozdělení škál na obrázku č. 1 zobrazeno schematicky.

Obrázek č. 1

Celá studie obsahovala čtyři projektové fáze, díky kterým postupně vznikl celý koncept dotazníku GEQ pro měření skupinové koheze. V průběhu tohoto procesu byla také testována reliabilita, validita, vnitřní konzistence jednotlivých škál, stabilita celého konstrukturu i správné určení jednotlivých položek. Původní verze GEQ měla 53 položek, poté po eliminaci zbylo 24 položek a ve třetí a závěrečné verzi už je pouze 18 položek. Pro škálu Skupinové integrace GI připadá 9 výroků (5 z toho pro GI-T a 4 pro GI-S) a 9 výroků připadá pro škálu Individuální přitažlivosti ke skupině ATG (5 z toho pro ATG-S a 4 pro ATG-T).

Skóre na GI-T a ATG-S se může pohybovat od 0 do 45, zatímco hodnoty pro GI-S a ATG-T se mohou pohybovat od 0 do 36. Ve všech případech vyšší skóre naznačují vnímání vyšší soudržnosti. Všechny výroky jsou hodnoceny na 9 bodové Likertově škále, kdy 1=naprosto nesouhlasí a 9=naprosto souhlasí. GEQ je jednou z nejpoužívanějších škál ve sportovní psychologii.

3.3 Skupinová koheze a komunikace

Několik citovaných autorů z této práce ve svých studiích zmínilo názor, že skupinová koheze a komunikace spolu častokrát úzce souvisí. To lze považovat za důkaz, že komunikace ve sportu může mít velký vliv, jak na výkon daného týmu, tak i na vztahy ve sportovním týmu, a tedy na celou týmovou kohezi. Proto je tato kapitola věnována právě těmto dvěma skupinovým jevům, které se mohou navzájem ovlivňovat, a ve sportovním prostředí pak ovlivňovat například i výkony. V této kapitole je popsáno několik výzkumů, které se zaměřují na propojenost koheze a komunikace, aby bylo lépe patrné, proč se právě těmto dvěma jevům a jejich spojitosti přikládá taková váha.

Studie od Sullivan a Short (2011), ze které byl pro výzkum k této diplomové práci převzat dotazník SECTS-2, se zaměřuje především na komunikaci v týmových sportech, ale lze v ní nalézt několik zmínek i o kohezi. Výsledky hned jejich první studie ukázaly, že koncept efektivní komunikace pozitivně souvisí s kohezí, zejména pak se škálou skupinové integrace. Autoři zmiňují, že dotazník SECTS-2 představuje platné a psychometricky spolehlivé měřítko mezilidské komunikace ve sportovních týmech. Následně dodávají, že jedním ze způsobů, jak lze výsledky považovat za cenné, je, že budou dány do souvislosti se skupinovou kohezí, která je sama o sobě důležitým týmovým atributem. Názor, že komunikace pozitivně souvisí s kohezí podpořili i autoři Carron et al. (2002). Sullivan (1995) komentuje vztah mezi komunikací a kohezí jako velmi blízký. Komunikace, která by se dala definovat jako vzájemná výměna informací a emočních dějů, udržuje sociální vztahy mezi jedinci. Na komunikaci, která se děje v rámci týmového systému, lze nahlížet jako na účelové chování, jehož cílem je snížit nejistotu a zvýšit kvalitu vztahů v daném systému. Upřímná komunikace je navíc jedním z faktorů usnadňující soudržnost týmu. Carron et al. (1985) uvádějí, že komunikace usnadňuje soudržnost v týmech. Williams a Widmeyer (1991) doplnili tento názor a uvedli, že prostřednictvím komunikace členové týmu postupně získávají podobná přesvědčení, zastávají podobné postoje a zvyšují tlak

na shodu se skupinovými normami. V týmech tak soudržnost úzce souvisí s komunikací, která podporuje zahrnutí člena do týmu. Výsledky jejich výzkumu jasně ukázaly, že škály ATG-T a GI-T dotazníku GEQ významně korelovaly s množstvím komunikace. Týmová soudržnost byla spojena s lepší komunikací uvnitř týmu a vyšší motivací jednotlivých členů.

Autoři Cannon-Bowers a Bowers (2006), kteří se ve své studii rozhodli zkoumat, jak lze aplikovat výsledky pracovních týmů na týmy sportovní, zdůrazňují, že sportovní prostředí je častokrát velmi náročné a hráči musí být schopni sdílet velké množství informací. Je bezpochyby náročné v časovém či herním tlaku komunikaci vést tak, aby se z ní důležité prvky neztrácely. Týmová koheze a pevnost vztahů, které odkazují na to, jak dobře se spoluhráči navzájem znají, tak může mít vliv na kvalitu komunikace. Kromě toho také autoři předložili termín vzájemná závislost. Vzájemná závislost se týká týmů, kde si spoluhráči společně určí problém a na jeho řešení se podílejí, na dokončení úkolu a vyřešení problému tedy spolupracují. Vzájemná závislost může být složitá, ale ty týmy, ve kterých se vzájemná závislost vyskytuje jsou přizpůsobivější. Jednotliví členové tak dokáží vykompenzovat nedostatky jiných spoluhráčů. I tato týmová vlastnost, která je nápadně podobná soudržnosti, má spojitost s komunikací. Vzájemná týmová závislost přináší lepší propojení spoluhráčů a tím pádem i snazší komunikaci. Vzájemná závislost je také mimo jiné považována za klíčovou pro efektivní týmovou práci

Z několika výše popsaných výzkumů vyplývá významný vztah mezi skupinovou kohezí a komunikací. Napojení se spoluhráčů na sebe navzájem, pevné vztahy, společné cíle, kvalitní spolupráce a mnoho dalších faktorů, které by se daly považovat za součást soudržnosti, mají vliv na týmovou komunikaci. Vysoká míra koheze tak pomáhá sportovním týmům komunikovat kvalitně, aby jedinci byli schopni sdělit svým spoluhráčům informace tak, aby jim pomohly dosáhnout stanovených týmových cílů. Ve sportovním prostředí není komunikace vždy snadná, sportovci jsou často omezováni časem, samotnou hrou, často i hlukem, dále je také potřeba komunikovat tak, aby tým nepomáhali svým soupeřům, je tedy potřeba zvládat sdělování informací často velice rychle, efektivně, výstižně a chytře. Tato dovednost je pak vysokou skupinovou soudržností podpořena.

EMPIRICKÁ ČÁST

Cílem tohoto výzkumu je navázat na teoretickou část a zjistit nové informace ohledně komunikace probíhající v týmových sportech. Výzkum probíhal pomocí sestaveného dotazníkového šetření, jehož hlavními částmi jsou dotazníky SECTS-2 a GEQ. Pomocí statisticky zpracovaných výsledků výzkum odpovídá na stanovené výzkumné otázky, které se zaměřují na aspekty vedoucí k lepší týmové komunikaci, na porovnání komunikace v různých typech týmových sportů a na vztah týmové komunikace a skupinové koheze. V kapitole Diskuze a shrnutí výsledků jsou výsledky interpretovány a porovnány s výsledky výzkumů, které byly zmiňovány v teoretické části.

4. ETICKÁ STRÁNKA VÝZKUMU

Průběh celého výzkumu podléhal základním etickým principům. Zapojení se do výzkumu bylo zcela dobrovolné, respondenti mohli vyplňování dotazníku kdykoliv ukončit a z výzkumu tak odejít. Veškerá data sloužila pouze pro výzkumné účely k této diplomové práci a byla anonymizována. S poskytnutými informacemi bylo nakládáno jako s důvěrnými. Respondenti nebyli dotazováni na jméno ani jiné identifikační údaje. Za účast ve výzkumu nebyla respondentům nabízena žádná odměna. Respondenti byli předem informováni o povaze a účelu výzkumu. Zároveň byli informováni i o tom, že s vyplněním a odesláním dotazníku automaticky dávají souhlas se zpracováním poskytnutých dat a vyplněných údajů a jejich využitím pro výzkumné účely. Všem respondentům byl nabídnut kontakt na autorku. V případě, že by měli jakékoliv otázky ohledně výzkumu nebo je zajímali výsledky celé práce.

5. METODOLOGIE A POPIS VÝZKUMU

5.1 Výzkumné otázky

Pro výzkum k této diplomové práci byly stanoveny tři výzkumné otázky a jejich hypotézy.

VO 1: Co přispívá k lepší týmové komunikaci?

H: K lepší týmové komunikaci přispívá délka působení v daném týmu.

VO 2: Jaký je rozdíl v komunikaci mezi sportovci z kontaktních a nekontaktních týmových sportů?

H: Lepší komunikace probíhá mezi sportovci z kontaktních týmových sportů.

VO 3: Jaký je vztah mezi týmovou komunikací a skupinovou kohezí?

H: Síla skupinové koheze má pozitivní vliv na kvalitu týmové komunikace.

První výzkumná otázka cílila na aspekty, které by mohly predikovat kvalitnější a efektivnější týmovou komunikaci. V hypotéze byla tímto aspektem stanovena délka působení v týmu. Bylo předpokládáno, že čím déle je jedinec součástí daného týmu, tím lepší komunikace bude z jeho pohledu v týmu probíhat. V dotazníkovém šetření proto respondenti odpovídali na otázku, jak dlouho v daném týmu působí. Tyto odpovědi byly rozděleny do několika kategorií, výpočty byly provedeny u každé z nich a následně porovnány. Ve druhé výzkumné otázce šlo především o zjištění toho, zda se kontaktní a nekontaktní týmoví sportovci v kvalitě komunikace liší. V hypotéze pak bylo předpokládáno, že povolený tělesný kontakt u sportovců jakožto jeden z faktorů neverbální komunikace by mohl být příčinou lepší komunikace v týmu. Třetí výzkumná otázka se zaměřila na vztah týmové komunikace a skupinové koheze. Záměrem bylo zjistit, zda tyto dva jevy mají mezi sebou nějakou souvislost. Hypotéza předpokládala, že vztah mezi těmito jevy je pozitivní. Tato otázka byly vypočítávána pomocí korelací dvou použitých dotazníků (SECTS-2 a GEQ), a kromě toho poté i korelací všech škál obsažených v těchto zmiňovaných dotaznících.

5.2 Výzkumný soubor

Respondenti byli vybráni účelným kriteriálním výběrem, rekrutováni prostřednictvím online snowball a zároveň oslovení pomocí sociálních sítí, především pomocí Facebooku a Instagramu. Jelikož se výzkum zaměřuje na neprofesionální aktivní sportovce, tak bylo jedním z kritérií pro vstup do výzkumu to, aby to byli sportovci pouze neprofesionální či rekreační, tedy aby respondenti nevykonávali daný sport na nejvyšší národní nebo nadnárodní úrovni, aby daný sport nebyl jejich povoláním. Druhou podmínkou vymezení sportovců bylo to, aby se sportu věnovali minimálně 2x týdně podle definice aktivních sportovců od autorů Van Middelkoop et al. (2008). Dolním limitem pro aktivního sportovce tedy bylo sportování minimálně 2x týdně, horní limit stanoven nebyl. Kritériem pro

neprofesionální sportovce bylo podle teorie od Sotiriadou a De Bosscher (2018) to, aby respondenti nevykonávali sport profesionálně na nadnárodní či nejvyšší národní úrovni. Dalším kritériem bylo věkové ohraničení. Výzkum se zaměřil pouze na osoby ve věku od 18 do 35 let, tedy na osoby v období mladší dospělosti. Období mladší dospělosti je obdobím, kdy je člověk na vrcholu svých fyzických sil a zároveň je emočně mnohem stabilnější než v období adolescence. Dolní limit 18 let byl stanoven na základě právní odpovědnosti jedinců pro vyplňování dotazníku a horní limit 35 let byl stanoven podle vymezení období mladší dospělosti z práce Thórové (2015).

Do výzkumu se zapojilo 147 účastníků. Mezi daty nebyla nalezena žádná chybná odpověď, všechny dotazníky byly vyplněny bez závad, žádná data tak nemusela být z výzkumu odstraněna. Z celkového počtu respondentů (N=147) se výzkumu zúčastnilo 51% žen (n=75) a 49% mužů (n=72). Věkový průměr všech respondentů zaokrouhleně činil 23 let. Nejčastěji se v odpovědích na otázku, který konkrétní sport jedinec vykonává, vyskytovala házená (n=43), volejbal (n=26), fotbal (n=22), ragby (n=12) a v menším počtu i florbal, basketbal, softbal, hokej a další sporty. Všechny sporty byly dále rozděleny třikrát do dvou protichůdných kategorií, tedy na kontaktní (n=106) a nekontaktní (n=41), míčové (n=137) a nemíčové (n=10), vnitřní (n=93) a venkovní (n=54) sporty. V Tabulce č. 1 lze nalézt rozložení respondentů podle pohlaví a zařazení do daných sportovních kategorií. 88% respondentů (n=130) uvedlo, že se sportu věnuje 2x až 5x týdně, zbylých 12% respondentů (n=17) uvedlo, že se sportu věnuje 6x a vícekrát týdně. Ve svém týmu působí 33% respondentů (n=48) více než 13 let, 27% respondentů (n=40) v daném týmu působí 7 až 12 let, 36% respondentů (n=53) působí v týmu od 1 roku po 6 let a pouhá 4% respondentů (n=6) je součástí týmu méně než jeden rok.

Tabulka č. 1

Četnosti respondentů v jednotlivých sportovních kategoriích

	Ženy (n=75)	Muži (n=72)	Celkem (N=147)
Kontaktní sporty	50	56	106
Nekontaktní sporty	25	16	41
Míčové sporty	71	66	137
Nemíčové sporty	4	6	10

Vnitřní sporty	67	26	93
Venkovní sporty	8	46	54

Zdroj: vlastní výzkum

5.3 Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření obsahovalo několik částí. Celé šetření se skládalo z Úvodu, Demografické části a Dotazníkové části. Všechny části jsou níže podrobně popsány.

Úvod

V úvodu byli respondenti seznámeni s povahou celého výzkumu. Respondentům bylo vysvětleno k čemu dotazník slouží a sděleno téma výzkumného projektu. Dále zde také bylo uvedeno, na jakou část populace dotazník cílí. Oslovováni byli aktivní neprofesionální sportovci v rozmezí od 18 do 35 let, kteří se věnují jakémukoliv týmovému sportu. Kromě toho také v této části dotazníku byly zahrnuty informace o dobrovolnosti účasti všech respondentů a anonymitě všech dat, aby každý věděl, že má právo kdykoliv z výzkumu odstoupit a že se získanými údaji bude nakládáno jako s důvěrnými. Respondenti také byli požádáni, aby se při vyplnění dotazníků snažili odpovídat co nejupřímněji, protože ve výzkumu jde výhradě o jejich pocity, myšlenky, postoje a názory a neexistuje špatná či správná odpověď. Požádání byli i o pečlivé přečtení instrukcí pro vyplnění dalších částí.

Demografická část

Tato část dotazníku byla zaměřena na sběr demografických informací o daných respondentech. Byly zde položeny otázky na pohlaví a věk. Možnosti odpovědí byly nastaveny tak, aby respondenti v dotazníku mohli pokračovat pouze tehdy, pokud jejich uvedený věk odpovídal stanovenému rozmezí 18 až 35 let. Kromě těchto otázek také respondenti vyplňovali několik informací zaměřených na daný sport. Byla zde položena otevřená otázka, jaký konkrétní sport daný jedinec vykonává. V další otázce respondenti uváděli, jak dlouho v daném sportovním týmu působí. Poslední otázka se týkala toho, kolikrát týdně se daný jedinec konkrétnímu sportu věnuje. V této otázce byl opět nastaven limit, který se týkal spodní hranice. Respondenti tak mohli v dotazníku pokračovat pouze tehdy, pokud uvedli, že se sportu věnují minimálně 2x týdně. V případě, že uvedli nižší číslo,

tak byli upozorněni, že s touto odpovědí v dotazníku dále pokračovat nemohou. Horní limit v této otázce stanoven nebyl.

Dotazníková část

Třetí, dotazníková, část obsahovala dotazníky SECTS-2 a GEQ. Dotazník SECTS-2 (Scale of Effective Communication in Team Sports) neboli škála efektivní komunikace v týmových sportech byl převzat ze studie od autorů Sullivan a Shorts (2011). Prozatím neexistuje česká verze tohoto dotazníku, proto musel být pro výzkum této práce do češtiny přeložen. Překlad probíhal metodou zpětného překladu. Díky této metodě, při které probíhaly různé verze překladu nezávisle na sobě, mohlo dojít ke kontrole, do jaké míry se přeložený dotazník shoduje s tím původním a k následnému upravení. Metoda zpětného překladu tak slouží i jako forma kontroly, kdy nezávislý překladatel překládá dříve přeložený text zpět do originálního jazyka, což umožňuje větší přesnost překladu. Snahou bylo co nejpřesnější zachování původní podoby vět, ale kvůli přizpůsobení kontextu českému prostředí došlo k drobným změnám. Konstrukt celého dotazníku SECTS-2 je rozdělen do čtyř škál, kterými jsou *Osobitost*, *Přijetí*, *Pozitivní konflikt* a *Negativní konflikt*. Celý dotazník se skládá z 15 položek, jejichž výroky přiléhají k jednotlivým škálám. Z celkových 15 položek jsou 3 zaměřeny na škálu Osobitosti, 4 na škálu Přijetí, 4 na škálu Pozitivního konfliktu a 4 na škálu Negativního konfliktu. Odpovědi k těmto výrokům byly zaznamenávány na sedmibodové Likertově škále, kdy číslo 1 bylo přiřazeno pro odpověď *Málokdy* a číslo 7 bylo přiřazeno pro odpověď *Téměř vždy*. Ani jeden nebyl postaven reverzně, s naskórovanými hodnotami se tak počítalo bez jakýchkoliv nutností reverzního otáčení. Maximální počet bodů získaných v celém dotazníku činil 105, minimální pak 15.

Vyšší skóre svědčilo o větším množství vnímané komunikace uvnitř týmu. Pro představu je zde uveden vždy jeden výrok spadající do dané škály:

- Osobitost: Používáme přezdívky.
- Přijetí: Dbáme na to, aby se ostatní členové cítili součástí týmu.
- Pozitivní konflikt: Při rozporech děláme kompromisy.
- Negativní konflikt: Křičíme, když jsme naštvaní.

Druhým nástrojem v dotazníkové části byl zmiňovaný dotazník GEQ (*Group Environment Questionnaire*) neboli dotazník skupinového prostředí, který měří skupinovou kohezi. Tento

dotazník byl převzat ze studie od autorů Carron et al. (1885). Stejně jako v případě dotazníku SECTS-2, ani pro GEQ dotazník zatím neexistuje česká verze. Český překlad byl proto vytvořen stejnou metodou jako pro dotazník SECTS-2. Tento test skupinové koheze či soudržnosti je v dnešní době jedním z nejpoužívanějších dotazníků, který se zaměřuje právě na sportovní prostředí, tedy konkrétně na sportovní týmy. To je jeden z důvodů, proč byl k výzkumu této práce dotazník vybrán. GEQ je rozdělen do dvou škál, které jsou dále děleny opět do dvou kategorií, vznikají tak čtyři škály. První rozdělení je rozdělení na škály *Skupinové integrace GI (Group integration)* a *Individuální přitažlivosti ke skupině ATG (Individual attraction to group)*. Škála Skupinové integrace je zaměřena na vnímání týmu jako celku z pohledu daného jedince. Snaží se odhalit stupeň sjednocení daného týmu, kterého je jedinec součástí. Škála Individuální přitažlivosti ke skupině je zaměřena na pocity ohledně osobního zapojení do týmu. V této škále jde i o interakci různých motivů působících na daného jedince, které rozhodují v otázce setrvávání v daném týmu. V tomto dělení bylo záměrem autorů dotazníku rozlišit týmovou kohezi z pohledu jednotlivce a z pohledu skupiny. Kromě toho autoři chtěli rozlišit týmovou kohezi i z pohledu zaměření na úkol a z pohledu sociálně orientovaných zájmů. Škála Skupinové integrace i Individuální přitažlivosti ke skupině je dále dělena na úkolové aspekty (*Task*) a sociální aspekty (*Social*). Úkolové aspekty lze chápat jako orientaci v dosahování skupinových záměrů a cílů. Sociální aspekty mají za cíl zmapovat rozvoj a udržování sociálních vztahů v rámci daného týmu. Celkově tak vznikají čtyři škály: *Skupinová integrace – úkol GI-T (Group integration – Task)*, *Skupinová integrace – sociální GI-S (Group integration – Social)*, *Individuální přitažlivost ke skupině – sociální ATG-S (Individual attraction to group – Social)*, *Individuální přitažlivost ke skupině – úkol ATG-T (Individual attraction to group – Task)*. Pro lepší představu je v kapitole Skupinová koheze a její důležitost při sportu zobrazeno na obrázku č. 1 schéma znázorňující toto rozdělení. Celý dotazník GEQ je tvořen 18 položkami, z toho 12 položek je reverzních. Pro škálu Skupinové integrace GI připadá 9 výroků (5 z toho pro GI-T a 4 pro GI-S) a 9 výroků připadá pro Individuální přitažlivost ke skupině ATG (5 z toho pro ATG-S a 4 pro ATG-T). Skóre na GI-T a ATG-S se může pohybovat od 0 do 45, zatímco hodnoty pro GI-S a ATG-T se mohou pohybovat od 0 do 36. Maximální počet bodů z celého dotazníku je 162, minimální počet bodů je 18. Ve všech případech vyšší skóre naznačují vnímání vyšší soudržnosti. Všechny výroky jsou hodnoceny na 9 bodové Likertově škále, kdy číslo 1 bylo přiřazeno pro odpověď *Naprosto nesouhlasí* a číslo 9 bylo přiřazeno pro odpověď *Naprosto souhlasí*. I v tomto případě jsou zde pro představu uvedeny výroky spadající pod jednotlivé škály:

- GI-T: Všichni přebíráme odpovědnost za prohru nebo špatný výkon týmu.
- GI-S: Spoluhráči z našeho týmu se mimo tréninky a zápasy spolu neschází.
- ATG-S: Tento tým je pro mě jednou z nejdůležitějších sociálních skupin, ke které patřím.
- ATG-T: Nejsem spokojený/á s množstvím hracího času, který dostávám.

Dotazníky SECTS-2 i GEQ jsou dotazníky sebesuzovací, mají podobu posuzovací stupnice. Získávají se z nich informace skrze subjektivní hodnocení a vnímání samotných respondentů. Výsledky z obou těchto dotazníků byly překódovány do číselné podoby, reverzní položky byly přepočítány. V obou případech tak platí, že čím vyšší skóre respondenti dosahovali, tím dotazník poukazoval na vyšší míru dané proměnné. Otázky z obou dvou použitých dotazníků jsou uvedeny v přílohách.

5.4 Analytické postupy

Nejprve byly přes platformu Google Formulář vytvořeny online dotazníky. Všechna nasbíraná data poté byla převedena do Excelu, kde byla dále zpracovávána. V Excelu byla vytvořena datová matice, která sloužila jako podklad k dalšímu zpracování nasbíraných dat. V datové matici byly všechny nominální i ordinální položky převedeny do číselné podoby, byly vypočteny hrubé skóry pro oba dva zmiňované dotazníky i všechny jejich jednotlivé škály a v reverzních otázkách byly číselné hodnoty reverzně převedeny. Kromě toho byla data důkladně zkontrolována, jestli někde nebyla některá z položek chybně vyplněna. V datech se žádné chybné položky nevyskytovaly, a tak nemuselo nic být smazáno. V Excelu byla kromě datové matice prováděna také popisná statistika, která sloužila především k detailnějšímu popisu výzkumného souboru.

Statistické výpočty probíhaly v programu Jamovi. Pro každou výzkumnou otázku byl stanoven jiný statistický postup. Ve všech otázkách ale byly vždy vypočteny testy normality (Shapiro-Wilk) pro stanovení správného parametrického či neparametrického testu. V několika případech byly použity histogramy, na kterých lze lépe vidět rozložení odpovědí z jednotlivých dotazníků a škál, které odpovídalo či neodpovídalo normálnímu rozložení. Všechny histogramy jsou k nalezení v Přílohách. První výzkumná otázka byla zpracovávána pomocí ANOVY, v druhé výzkumné otázce byl použit Studentův T-Test, třetí výzkumná

otázka byla zpracována korelacemi. Kromě odpovědí na výzkumné otázky byly zjišťovány i korelace jednotlivých škál dotazníků SECTS-2 a GEQ mezi sebou a T-Testem byly zjištěny i rozdíly mezi ženami a muži v odpovědích spadajících do zmiňovaných škál.

Kromě toho také byla také vypočtena Cronbachovo α pro změřenou reliabilitu jednotlivých škál a dimenzí použitých testových nástrojů. V dotazníku SECTS-2 vyšla zaokrouhleně hodnota Cronbachovo α pro Přijetí 0,74 (dobrá), pro Osobitost 0,76 (dobrá), pro Pozitivní konflikt 0,74 (dobrá) a pro Negativní konflikt 0,76 (dobrá). V dotazníku GEQ vyšla Cronbachovo α pro škálu GI-S 0,87 (dobrá), pro GI-T 0,88 (dobrá), pro ATG-T 0,89 (dobrá), a pro ATG-S 0,87 (dobrá). Souhrn všech nezaokrouhlených hodnot Cronbachovo α z jednotlivých škál obou dotazníků lze vidět v Tabulkách č. 2 a č. 3.

Tabulka č. 2

Hodnoty Cronbachovo α pro škály dotazníku GEQ

	Cronbach's α
ATG-S	0.870
ATG-T	0.889
ATG total	0.850
GI-T	0.883
GI-S	0.868
GI total	0.848

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 3

Hodnoty Cronbachovo α pro škály dotazníku SECTS-2

	Cronbach's α
přijetí	0.736
osobitost	0.757
pozitivní konflikt	0.739
negativní konflikt	0.759

Zdroj: vlastní výzkum

6. VÝSLEDKY

Tato kapitola shrnuje výsledky, které byly pomocí výzkumu provedeného k této diplomové práci zjištěny. Výsledky odpovídají především na stanovené výzkumné otázky, kromě nich ale shrnují i další zajímavá zjištění, které výzkum přinesl. Rozdělení podkapitol níže pro lepší přehlednost odpovídá stanoveným výzkumným otázkám. U všech výzkumných otázek jsou zmíněny zvolené statistické postupy a posléze interpretovány zjištěné výsledky. Výsledky jsou vždy doplněny o tabulky.

6.1 Týmová komunikace a délka působení v týmu

VO 1: Co přispívá k lepší týmové komunikaci?

H: K lepší týmové komunikaci přispívá délka působení v daném týmu.

Pro zjištění rozdílu mezi skupinami rozdělenými podle délky působení daného jedince v týmu byla použita ANOVA. Skupiny byly čtyři, rozdělení bylo určeno podle odpovědí, kdy respondenti odpovídali na otázku, jak dlouho v daném týmu působí. Jednu skupinu tvořili respondenti, kteří byli součástí daného týmu méně než 1 rok, druhou skupinu tvořili respondenti působící v daném týmu 1 rok až 6 let, do třetí skupiny spadali respondenti, kteří odpovídali, že jsou součástí daného týmu 7 až 12 let a poslední skupiny tvořili respondenti působící v daném týmu 13 a více let. Jednotlivé popisné údaje a naskórované hodnoty v těchto čtyřech skupinách jsou popsány v tabulce č. 4. Výsledek provedené ANOVY lze vidět v tabulce č. 5.

Výsledek odhalil, že mezi těmito čtyřmi skupinami rozdělenými podle délky působení v daném sportovním týmu není statisticky významný rozdíl ($p=0,281$, $F=1,36$) v hodnotách z dotazníku SECTS-2, který měří úroveň komunikace v týmových sportech.

Tabulka č. 4

Popisné údaje pro zvolené kategorie

	Délka působení v týmu	N	m	min	max
SECTS-2	1 (méně než 1 rok)	6	65.2	49	79
	2 (1-6 let)	53	73.4	48	95

Popisné údaje pro zvolené kategorie

Délka působení v týmu	N	m	min	max
3 (7-12 let)	40	71.6	41	91
4 (13 a více let)	48	73.5	46	105

N=celkový počet, m=průměr, min=minimum, max=maximum

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 5

Hodnoty z výpočtu ANOVY

	F	df1	df2	p
SECTS-2	1.36	3	23.3	0.281

Zdroj: vlastní výzkum

6.2 Komunikace v kontaktních a nekontaktních týmových sportech

VO 2: Jaký je rozdíl v komunikaci mezi sportovci z kontaktních a nekontaktních týmových sportů?

H: Lepší komunikace probíhá mezi sportovci z kontaktních týmových sportů.

V tabulce č. 6 jsou popsány hodnoty z dotazníku SECTS-2, které naskórovali sportovci z kontaktních a sportovci z nekontaktních sportů. Kromě toho jsou v této tabulce uvedeny i hodnoty provedeného testu normality (Shapiro-Wilk) obou částí dotazníku. Z testu normality lze vyčíst, že p-hodnoty ($p=0,261$ a $p=0,143$) testu normality jak pro kontaktní, tak pro nekontaktní týmové sportovce podléhají normálnímu rozložení. Na základě zjištění o normálním rozložení mohl být vypočten Studentův T-test, který zjistil, zda je mezi sportovci z kontaktních a sportovci z nekontaktních týmových sportů rozdíl. V tabulce č. 7 jsou znázorněny hodnoty z provedeného T-Testu.

Výsledky ukazují, že v dotazníku hodnotách z SECTS-2 není statisticky významný rozdíl mezi sportovci vykonávajícími kontaktní týmové sporty a sportovci vykonávajícími nekontaktní týmové sporty ($p=0,178$).

Tabulka č. 6

Hodnoty z dotazníku SECTS-2 skórované sportovci z kontaktních a nekontaktních sportů

	Kontaktní (4) /nekontaktní (5)	SECTS-2 total
N	4	106
	5	41
Průměr	4	73.4
	5	70.7
Medián	4	74.0
	5	71
Směrodatná odchylka	4	10.4
	5	10.5
Minimum	4	41
	5	48
Maximum	4	105
	5	94
Shapiro-Wilk W	4	0.985
	5	0.959
Shapiro-Wilk p	4	0.261
	5	0.143

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 7

Studentův T-Test hodnot dotazníku SECTS-2 u kontaktních a nekontaktních
týmových sportovců

		Statistic	df	p
SECTS-2	Student's t	1.41	145	0.160

Zdroj: vlastní výzkum

6.3 Týmová komunikace a skupinová koheze

VO 3: Jaký je vztah mezi týmovou komunikací a skupinovou kohezí?

H: Síla skupinové koheze má pozitivní vliv na kvalitu týmové komunikace.

Nejprve byla pro lepší přehlednost vytvořena Tabulka č. 8, která znázorňuje jednotlivé údaje pro dotazníky SECTS-2 a GEQ. Kromě běžných popisných údajů jako jsou průměry z naskórovaných hodnot, maxima, minima a mediány, lze v této tabulce vidět i výsledky provedených testů normality (Shapiro-Wilk) pro jednotlivé dotazníky. Hodnoty z dotazníku SECTS-2 jsou v normálním rozložení ($p=0,125$), hodnoty z dotazníku GEQ se od normálního rozložení odchyľují ($p=0,006$). Pro lepší představu zmiňovaných rozložení dotazníků SECTS-2 a GEQ jsou v Přílohách uvedeny histogramy znázorňující jejich normalitu. Protože GEQ nepodléhá normálnímu rozložení byl pro vytvoření korelační matice zvolen Spearmanův korelační test (Spearman's rho). Z Tabulky č. 9 tak lze vyčíst výsledky provedené korelační matice.

Výsledky ukazují, že mezi dotazníkem mírou týmové komunikace (měřené dotazníkem SECTS-2) a mírou skupinové koheze (měřené dotazníkem GEQ) je signifikantní vztah ($p<0,001$), hodnota korelace je 0,405.

Tabulka č. 8

Popisná statistika pro celkové dotazníky SECTS-2 a GEQ

	SECTS-2	GEQ
N	147	147
Průměr	72.6	118
Medián	74	121
Minimum	41	74
Maximum	105	154
Shapiro-Wilk W	0.985	0.974
Shapiro-Wilk p	0.125	0.006

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 9

Korelační matice dotazníků SECTS-2 a GEQ

		SECTS-2 total	GEQ total
SECTS-2	Spearman's rho	—	
	p-value	—	
GEQ	Spearman's rho	0.405	—
	p-value	< .001	—

Zdroj: vlastní výzkum

6.4 Další zjištěné výsledky

Při výzkumu byly zjištěny také korelace mezi jednotlivými škálami dotazníků SECTS-2 a GEQ, tedy mezi škálami Osobitosti, Přijetí, Pozitivního konfliktu, Negativního konfliktu,

GI-S, GI-T, ATG-T a ATG-S. I v tomto případě byly nejprve vypracovány popisné údaje pro všechny škály. Tyto údaje lze nalézt v tabulkách č. 10 a č. 11. Kromě popisných údajů lze z tabulky vyčíst i výsledky provedených testů normality (Shapiro-Wilk), které byly vypočteny pro každou škálu. Testy normality prokázaly, že do normálního rozložení spadají škály Přijetí ($p=0,061$), Pozitivního konfliktu ($p=0,401$) a GI-T ($p=0,066$), u ostatních škál byly prokázány rozdíly od normality. Pro lepší představu rozložení všech škál obou dotazníků, SECTS-2 i GEQ, jsou v Přílohách uvedeny histogramy, které toto rozložení znázorňují. Na základě odchýlení od normálního rozložení v několika škálách byl zvolen neparametrický typ testování, tedy Spearmanova korelační matice.

Nejprve byla provedena korelační matice mezi dotazníkem SECTS- 2 a jednotlivými škálami z dotazníku GEQ, posléze byla provedena korelační matice mezi dotazníkem GEQ a jednotlivými škálami z dotazníku SECTS-2, a kromě toho byla provedena i korelační matice všech škál z obou dotazníků, SECTS-2 a GEQ, tedy škál Osobitosti, Přijetí, Pozitivního konfliktu, Negativního konfliktu, ATG-S, ATG-T, GI-T a GI-S. Všechny provedené korelační matice lze nalézt v Přílohách.

Signifikantní vztah byl prokázán u velkého počtu položek, síly korelací ale zas tak vysoké nebyly. Mezi ty nejsilnější patřily vztahy mezi GEQ a Přijetím ($p<0,001$, $\rho=0,49$), mezi Přijetím a Pozitivním konfliktem ($p<0,001$, $\rho=0,711$) a mezi škálami GI-S a ATG-S ($p<0,001$, $\rho=0,481$). Všechny tabulky znázorňující výsledky korelačních matic (Tabulka č. 12, Tabulka č. 13 a Tabulka č. 14) a obsahující p-hodnoty a síly korelací lze nalézt v Přílohách.

Tabulka č. 10

Popisná statistika pro jednotlivé škály dotazníku SECTS-2

	osobitost	přijetí	pozitivní konflikt	negativní konflikt
N	147	147	147	147
Průměr	14.1	21.5	18.3	18.8
Medián	14	22	18	19
Směrodatná odchylka	3.72	3.23	3.62	4.13

Popisná statistika pro jednotlivé škály dotazníku SECTS-2

	osobitost	přijetí	pozitivní konflikt	negativní konflikt
Minimum	4	13	7	8
Maximum	21	28	28	28
Shapiro-Wilk W	0.978	0.983	0.990	0.982
Shapiro-Wilk p	0.016	0.061	0.401	0.048

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 11

Popisná statistika pro jednotlivé škály dotazníku GEQ

	ATG-S	ATG-T	GI-T	GI-S
N	147	147	147	147
Průměr	34.4	27.1	31.8	24.7
Medián	36	28	31	26
Směrodatná odchylka	7.92	5.94	6.19	7.41
Minimum	5	11	19	7
Maximum	45	36	45	36
Shapiro-Wilk W	0.932	0.951	0.983	0.960
Shapiro-Wilk p	< .001	< .001	0.066	< .001

Zdroj: vlastní výzkum

Kromě korelací jednotlivých škál obou využitých dotazníků byly zjištěny i rozdíly mezi ženami a muži v jejich naskórovaných hodnotách z dotazníků SECTS-2 a GEQ. Tyto rozdíly byly zjišťovány pomocí T-Testů.

Výsledky ukázaly, že mezi ženami a muži není statisticky významný rozdíl ani v dotazníku SECTS-2 ($p=0,315$) ani v dotazníku GEQ ($p=0,255$). Kromě celkových rozdílů v dotaznících SECTS-2 a GEQ byly pomocí T-Testů zjišťovány i rozdíly mezi ženami a muži u jednotlivých škál dotazníků. Jediná škála, u které byl zaznamenán statisticky významný rozdíl mezi ženami a muži byla škála ATG-T ($p=0,004$, $t=2,95$). Ženy ($m=25,7$; $sd=6,07$) ve škále ATG-T dosahovaly nižších hodnot než muži ($m=28,5$; $sd=5,48$). Výsledky z tohoto statistického výpočtu lze nalézt v Tabulce č. 15 a Tabulce č. 16.

Tabulka č. 15

T-Test pro porovnání hodnot u mužů a žen ve škále ATG-T

		Statistic	p-hodnota
ATG-T	Student's t	2.95	0.004

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 16

Popisné údaje skórované ženami a muži ve škále ATG-T

	Pohlaví	ATG-T
N	muži	72
	ženy	75
Průměr	muži	28.5
	ženy	25.7
Medián	muži	30.0
	ženy	26
Směrodatná odchylka	muži	5.48
	ženy	6.07

Tabulka č. 16

Popisné údaje skórované ženami a muži ve škále ATG-T

	Pohlaví	ATG-T
Minimum	muži	13
	ženy	11
Maximum	muži	36
	ženy	36

Zdroj: vlastní výzkum

7. DISKUZE A SHRNU TÍ VÝSLEDKŮ

V této kapitole jsou souhrnně interpretovány výsledky provedeného výzkumu. Dále jsou stanovené výzkumné otázky a jejich hypotézy diskutovány v souvislosti použité literatury a odpovědi získané z výzkumu jsou porovnány s výsledky jiných studií. Tato kapitola také zahrnuje limity celé této práce.

Cílem práce bylo popsat komunikaci, její projevy i specifické charakteristiky objevující se v prostředí týmových sportů. Dále se práce pokusila nastínit pojem sociální koheze, definici tohoto pojmu a souvislost koheze s komunikací uvnitř týmu. Kromě tohoto teoretického ukotvení tématu si práce kladla za cíl také pomocí výzkumu odpovědět na stanovené výzkumné otázky a jejich hypotézy.

První výzkumná otázka se ptala na to, co přispívá k lepší týmové komunikaci. V hypotéze byl poté postaven důraz na délku působení v týmu. Bylo předpokládáno, že čím déle jedinci v týmu budou působit, tím lepší komunikace v týmu bude probíhat. Autoři Lausic et al. (2009), kteří se ve své práci zaměřili na komunikaci uvnitř tenisových týmů zaměřujících se na čtyřhry provedli výzkum, který naznačoval, že komunikace se liší u vítězných týmů od týmů prohraných. Podle nich je na vyhrávající straně komunikace homogennější a tím pádem snáze interpretována spoluhráči. Díky tomu je komunikační proces spolehlivější a může tak napomáhat k lepším týmovým výsledkům. Tento výzkum byl jedním z důvodů,

který podpořil myšlenku, že délka působení v týmu bude mít vliv na úroveň týmové komunikace. Bylo předpokládáno, že s delším působením v týmu bude jedinec svůj tým lépe znát a komunikace se postupně bude stávat čím dál spolehlivější, homogennější a tím snáze interpretovatelná. Výsledky tohoto výzkumu ale mezi stanovenými kategoriemi podle délky působení daného jedince ve svém týmu neodhalily statisticky významný rozdíl v míře týmové komunikace.

Druhá výzkumná otázka byla zaměřena na rozdíl v komunikaci mezi sportovci z kontaktních a nekontaktních týmových sportů. Hypotéza předpokládala, že vyšší míra komunikace bude odhalena u sportovců z kontaktních týmových sportů. Různé druhy kontaktu jsou součástí neverbální komunikace a důležitost neverbální komunikace, ať už v životě nebo právě při sportu, zmiňuje hned několik autorů. Connelly a Rotella (1991) považují verbální i neverbální komunikaci za klíčový faktor pro sportovní výkon, tento názor podporují i Lausic et al. (2009), kteří uvádějí, že kromě verbální je i neverbální komunikace důležitým zprostředkovatelem výkonu ve sportu. Právě velký faktor neverbální komunikace navodil myšlenku, že lepší komunikace bude probíhat ve sportech kontaktních. Statistické zpracování odpovědí k výzkumu této práce ale naznačilo, že mezi sportovci z kontaktních a sportovci z nekontaktních týmových sportů není v míře komunikace žádný statisticky významný rozdíl.

Třetí výzkumná otázka se zajímala o vztah mezi týmovou komunikací a skupinovou kohezí. Hypotéza obsahovala názor, že tyto dva jevy mezi sebou mají pozitivní vztah. Z výzkumu od autorů Sullivan a Shorts (2011) vyšlo, že komunikace, konkrétně pak míra efektivní komunikace měřena pomocí dotazníku SECTS-2, pozitivně souvisí se skupinovou kohezí. Jejich výzkum odhalil souvislost především mezi komunikací a skupinovou integrací, tedy jednou ze škál dotazníku GEQ. Sullivan (1995) komentuje vztah mezi komunikací a kohezí jako velmi blízký. Komunikace, která by se dala definovat jako vzájemná výměna informací a emočních dějů, má schopnost udržovat sociální vztahy mezi jedinci. Carron et al. (1985) ještě dodávají, že komunikace usnadňuje soudržnost v týmech. Skupinovou kohezi ve sportu zkoumali i Pescosolido a Saavedra (2012), kteří kladli důraz na to, že koheze je důležitá pro synchronizaci jedinců, ať už při komunikaci nebo při celkovém jednání jednotlivých členů. Podle těchto autorů vede koheze k lepšímu porozumění mezi spoluhráči a větší schopnosti naladění se na sebe navzájem, což poté může pomoci týmové komunikaci. Williams a Widmeyer (1991) tento názor doplnili a uvedli, že prostřednictvím komunikace členové týmu postupně získávají podobná přesvědčení, zastávají podobné postoje a zvyšují tlak

na shodu se skupinovými normami. V týmech tak soudržnost úzce souvisí s komunikací, která podporuje zahrnutí členů do týmu. Výsledky jejich výzkumu ukázaly, že škály ATG-T a GI-T dotazníku GEQ významně korelovaly s množstvím komunikace. Výsledky z výzkumu této diplomové práce potvrdily názory zmiňovaných autorů, statistické zpracování odpovědí naznačuje, že mezi mírou týmové komunikace (měřené dotazníkem SECTS-2) a mírou skupinové koheze (měřené dotazníkem GEQ) je signifikantní vztah. Hodnota korelace mezi těmito jevy v tomto výzkumu je 0,405. Kromě korelace mezi celkovými výsledky z obou použitých dotazníků byly zjišťovány i korelace mezi jednotlivými škálami. Signifikantní vztah byl prokázán u velkého počtu položek, síly korelací ale už zas tak vysoké nebyly. Mezi ty nejsilnější patřily vztahy mezi GEQ a Přijetím ($\rho=0,49$), mezi Přijetím a Pozitivním konfliktem ($\rho=0,711$) a mezi škálami GI-S a ATG-S ($\rho=0,481$).

Kromě zmiňovaných výsledků se výzkum zaměřil i na rozdíl v komunikaci a ve skupinové kohezi mezi ženami a muži. Citovaní autoři ve svých výzkumech o vlivu genderu na komunikaci nebo na skupinovou kohezi nemluvili, a i tento výzkum ukázal, že v míře komunikace i v míře skupinové koheze v týmových sportech není statisticky významný rozdíl mezi ženami a muži. Rozdíly se nejprve zkoumaly u výsledků z celkových dotazníků SECTS-2 a GEQ a posléze byly prozkoumány i rozdíly mezi ženami a muži u jednotlivých škál těchto dotazníků. Jediná škála, u které byl zaznamenán statisticky významný rozdíl mezi ženami a muži byla škála ATG-T ($p=0,004$, $t=2,95$). Ženy ($m=25,7$; $sd=6,07$) ve škále ATG-T dosahovaly nižších hodnot než muži ($m=28,5$; $sd=5,48$).

Souhrnně by se dalo předpokládat, že tento výzkum podpořil především práci autorů zaměřujících se na vztah komunikace a skupinové koheze (Cannon-Bowers & Bowers, 2006; Carron et al., 1985; Sullivan, 1995; Sullivan & Short, 2011; Williams & Widmeyer, 1991). Vztah skupinové koheze a komunikace vyšel statisticky významný a naznačil tak, že tyto dva jevy spolu ve sportovním týmu opravdu souvisí. Jak již bylo zmíněno, výsledky výzkumu Williamse a Wildmeyera (1991) kromě vztahu skupinové koheze a komunikace ukázaly statisticky významnou korelaci komunikace a dvou škál z dotazníku GEQ zjišťující míru koheze, a to u škál ATG-T a GI-T. I tento výsledek výzkum potvrdil. Přestože v kapitole Výsledky jsou zmíněny pouze silnější korelace, tak výzkum potvrdil statisticky významný vztah mezi oběma zmiňovanými škálami a komunikací. Zatímco vztah komunikace a škály ATG-T ($p=0,009$) dosahoval hodnoty korelace $\rho=0,214$, tak vztah komunikace škály GI-T ($p<0,001$) dosahoval hodnoty korelace $\rho=0,315$. Téměř v žádné studii citovaných autorů nebylo záměrem zkoumání zjistit rozdíly v komunikaci mezi

ženami a muži. Výjimkou jsou autoři Sullivan a Feltz (2003), kteří svým výzkumem odhalili, že mužští sportovci skórovali vyšší hodnoty než sportovkyně ve škálách Osobitosti a Negativního konfliktu z dotazníku SECTS-2. Toto tvrzení výzkum nepotvrdil. Výsledky naopak naznačily, že mezi ženami a muži není statisticky významný rozdíl ani v jedné ze škál dotazníku SECTS-2, ani v celkových hodnotách ze zmíněného dotazníku.

Přestože se práce snažila přinést nová zjištění pomocí sestaveného výzkumu a obohatit tak dosavadní poznatky z oblasti sportovní psychologie, tak obsahuje i několik limitů. Sběr dat probíhal online formou, a tím se do výzkumu mohli dostat lidé, kteří nesplňovali kritéria stanovená pro vstup. Mohlo se tak stát, že respondenti vyplnili nesprávné údaje a nedodrželi stanovená kritéria, například kritérium věku. Mimo zjišťování základních a demografických otázek byly v dotazníkovém šetření použity dva hlavní nástroje, dotazníky SECTS-2 a GEQ. Oba tyto dotazníky mají sebeposuzovací charakter a tím sebou nesou všechny obecně platné limity sebeposuzovacích škál a dotazníků. Respondenti mohli mít tendence hodnotit sebe nebo své týmy v co nejlepším světle, u jednotlivých respondentů se mohlo vyskytnout odlišné chápání té samé otázky, celkově tak mohlo dojít ke zkreslení odpovědí i skrze další možné jevy. Limitem práce je určitě i nižší výzkumný vzorek. Výzkumu se zúčastnilo 147 respondentů, větší počet respondentů by tak mohl přinést přesnější a kvalitnější výsledky. Kromě počtu respondentů je limitem také nerovnoměrné naplnění v odpovědích na věk. Většina, zaokrouhleně 81 %, respondentů udávala svůj věk spadající do rozmezí 18 až 26 let, zbylých 19 % respondentů spadalo do rozmezí 27 až 35 let. Věková kategorie mladší dospělosti tedy nebyla dostatečně saturována. K limitům práce rozhodně patří i překlad dotazníků SECTS-2 a GEQ. Oba dotazníky zatím nebyly přeloženy a validovány na českou populaci. Dotazníky proto musely být přeloženy přímo za účelem výzkumu k této diplomové práci. Přesto, že byla česká verze vytvořena metodou zpětného překladu, tak mohlo dojít k nějaké chybě a nechtěné změně významu u některého výroku nebo otázky.

ZÁVĚR

Tato diplomová práce se zaměřila na téma konceptu efektivní komunikace v týmových sportech. Diplomová práce je rozdělena na část teoretickou a část empirickou. Teoretická část je rozdělena na tři větší kapitoly (Komunikace, Komunikace a sport, Skupinová koheze), které jsou následně dále děleny do jednotlivých podkapitol. V části empirické jde především o představení metodologie a zjištěných výsledků.

V teoretické části lze nalézt hlavní znaky komunikace, její různé definice, vymezení a projevy právě v oblasti sportu. Kromě toho teoretická část obsahuje i vymezení aktivních neprofesionálních sportovců a specifika pro sport v období mladší dospělosti. V další části se práce zabývá pojmem skupinové koheze, řeší definici tohoto pojmu, její důležitost při sportu a spojitost s komunikací. Všechny kapitoly jsou doplněny studii a výzkumy různých autorů.

V empirické části je nejprve představena etická stránka výzkumu a následně popsána metodologie celého výzkumu. Kapitola metodologie obsahuje popis výzkumných otázek, výzkumného souboru, dotazníkového šetření a analytických postupů. Další kapitola obsahuje výsledky, které postupně odpovídají na stanovené výzkumné otázky a zmiňují i další zjištění, která výzkum přinesl. Poslední kapitolou celé práce je Diskuze a shrnutí výsledků, kde jsou výsledky srovnávány s již provedenými výzkumy jiných autorů, dále jsou zde také uvedeny limity práce.

Poznatky z této práce by tak mohly sloužit jako podklad nebo podpůrný prostředek při vykonávání sportovní psychologie v praxi, především při práci se sportovním kolektivem nebo ještě konkrétněji při snaze zlepšovat komunikaci ve sportovních týmech a tím napomáhat k lepším týmovým výsledkům, nebo při řešení skupinové koheze v daném sportovním týmu. Kromě několika zjištění a statisticky podložených výsledků ale tato práce našla i několik oblastí, které by mohly být v budoucích výzkumech důkladněji prozkoumány. Důkladnější zkoumání by mohlo být zaměřeno na výkony, které jsou právě v oblasti sportu tak důležité. Budoucí výzkumy by se tak mohly zaměřit na to, jak komunikace nebo skupinová koheze ovlivňuje sportovní výkony daného týmu. Pro aplikovanou sportovní psychologii by mohly být užitečná zjištění mapující konkrétní praktiky, které by vedly k posílení interakcí mezi jednotlivci daného týmu a tím k větší soudržnosti. Zajímavý výzkum by také mohl být ten, který by zkoumal vliv úrovně skupinové koheze celého týmu na individuální spokojenost daného jedince. Jakýkoliv

výzkum zaměřený na oblast sportu by však mohl být prospěšný. Jelikož je sport zatím stále ne tolik psychologii probádaným územím, další výzkumy by mohly přispět k celkovému a komplexnějšímu propojení nejrůznějších poznatků a podpořit tak názor, že poznatky z psychologie jsou důležitou součástí sportu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Bänziger, T., Patel, S., & Scherer, K. R. (2014). The role of perceived voice and speech characteristics in vocal emotion communication. *Journal of nonverbal behavior*, 38, 31-52.
<https://doi.org/10.1007/s10919-013-0165-x>

Bartlett, F. C. (1932). *Remembering: A study in experimental and social psychology*. New York: The Macmillan Company.
<https://doi.org/10.1017/CBO9780511759185>

Beal, D. J., Cohen, R. R., Burke, M. J., & McLendon, C. L. (2003). Cohesion and performance in groups: a meta-analytic clarification of construct relations. *Journal of applied psychology*, 88(6), 989-1004.
<https://doi.org/10.1037/0021-9010.88.6.989>

Beebe, S. A., Beebe, S. J., Redmond, M. V., Geerinck, T. M., Salem-Wiseman, L. (2009). *Interpersonal communication*. Pearson Custom Pub.
ISBN 13: 978-0-205-20799-2

Berger, C. R. (2005). Interpersonal communication: Theoretical perspectives, future prospects. *Journal of Communication*, 55(3), 415–447.
<https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2005.tb02680.x>

Billings, A. C., Butterworth, M. L., & Turman, P. D. (2017). *Communication and sport: Surveying the field*. sage publications.
ISBN 978-1-5063-1555-3

Blickensderfer, E. L., Reynolds, R., Salas, E., & Cannon-Bowers, J. A. (2010). Shared expectations and implicit coordination in tennis doubles teams. *Journal of Applied Sport Psychology*, 22(4), 486-499.
<https://doi.org/10.1080/10413200.2010.507497>

Bonito, J. A., DeCamp, M. H., Coffman, M., & Fleming, S. (2006). Participation, information, and control in small groups: An actor-partner interdependence model. *Group Dynamics: Theory, Research, and Practice*, 10(1), 16–28.
<https://doi.org/10.1037/1089-2699.10.1.16>

Brawley, L. R., Carron, A. V., & Widmeyer, W. N. (1988). Exploring the relationship between cohesion and group resistance to disruption. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 10(2), 199-213.
<https://doi.org/10.1123/jsep.10.2.199>

Brindley, P. G., & Reynolds, S. F. (2011). Improving verbal communication in critical care medicine. *Journal of critical care*, 26(2), 155-159.
<https://doi.org/10.1016/j.jcrc.2011.03.004>

Burleson, B. R. (2010). The nature of interpersonal communication. *The handbook of communication science*, 145-163.
<https://dx.doi.org/10.4135/9781412982818>

Burns, T. W., O'Connor, D. J., & Stocklmayer, S. M. (2003). Science communication: a contemporary definition. *Public understanding of science*, 12(2), 183-202.
<https://doi.org/10.1177/09636625030122004>

Callow, N., Smith, M. J., Hardy, L., Arthur, C. A., & Hardy, J. (2009). Measurement of transformational leadership and its relationship with team cohesion and performance level. *Journal of applied sport psychology*, 21(4), 395-412.
<https://doi.org/10.1080/10413200903204754>

Cannon-Bowers, J. A., & Bowers, C. (2006). Applying work team results to sports teams: Opportunities and cautions. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 4(4), 447-462.
<https://doi.org/10.1080/1612197X.2006.9671807>

Carron, A. V., & Brawley, L. R. (2012). Cohesion: Conceptual and measurement issues. *Small Group Research*, 43(6), 726-743.
<https://doi.org/10.1177/1046496412468072>

Carron, A. V., Colman, M. M., Wheeler, J., & Stevens, D. (2002). Cohesion and performance in sport: A meta analysis. *Journal of sport and exercise psychology*, 24(2), 168-188.
<https://doi.org/10.1123/jsep.24.2.168>

Carron, A. V., Widmeyer, W. N., & Brawley, L. R. (1985). The development of an instrument to assess cohesion in sport teams: The Group Environment Questionnaire. *Journal of Sport and Exercise psychology*, 7(3), 244-266.
<https://doi.org/10.1123/jsp.7.3.244>

Connelly, D., & Rotella, R. J. (1991). The social psychology of assertive communication: Issues in teaching assertiveness skills to athletes. *The sport psychologist*, 5(1), 73-87.
<https://doi.org/10.1123/tsp.5.1.73>

Cunningham, S. B. (1992). Intrapersonal communication: A review and critique. *Annals of the International Communication Association*, 15(1), 597-620.
<https://doi.org/10.1080/23808985.1992.11678829>

Deveci, T., & Nunn, R. (2018). Intrapersonal communication as a lifelong learning skill in engineering education. *Journal of Higher Education*, 8(1), 68-77.
<https://doi.org/10.2399/yod.17.009>

Dorsch, T. E., Smith, A. L., Wilson, S. R., & McDonough, M. H. (2015). Parent goals and verbal sideline behavior in organized youth sport. *Sport, Exercise, and Performance Psychology*, 4(1), 19–35.
<https://doi.org/10.1037/spy0000025>

Eccles, D. (2010). The coordination of labour in sports teams. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 3(2), 154-170.
<https://doi.org/10.1080/1750984X.2010.519400>

Eccles, D. W., & Tenenbaum, G. (2004). Why an expert team is more than a team of experts: A social-cognitive conceptualization of team coordination and communication in sport. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 26(4), 542-560.
<https://doi.org/10.1123/jsep.26.4.542>

Foret, M. (2003). *Marketingová komunikace (Vol. 1)*. Brno (Czech Republic): Computer press.

ISBN 978-80-251-3432-0

Furley, P., & Schweizer, G. (2014). The expression of victory and loss: Estimating who's leading or trailing from nonverbal cues in sports. *Journal of Nonverbal Behavior*, 38(1), 13–29.
<https://doi.org/10.1007/s10919-013-0168-7>

Goldin-Meadow, S., & Alibali, M. W. (2013). Gesture's role in speaking, learning, and creating language. *Annual review of psychology*, 64, 257-283.
<https://doi.org/10.1146/annurev-psych-113011-143802>

Greer, L. L. (2012). Group cohesion: Then and now. *Small Group Research*, 43(6), 655-661.
<https://doi.org/10.1177/1046496412461532>

Hall, J. A., Horgan, T. G., & Murphy, N. A. (2019). Nonverbal communication. *Annual review of psychology*, 70, 271-294.
<https://doi.org/10.1146/annurev-psych-010418-103145>

Hanin, Y. L. (1992). Social psychology and sport: Communication processes in top performance teams. *Sport Science Review*, 1(2), 13–28.
<https://www.researchgate.net/publication/232506983>

Chiocchio, F., & Essiembre, H. (2009). Cohesion and performance: A meta-analytic review of disparities between project teams, production teams, and service teams. *Small group research*, 40(4), 382-420.
<https://doi.org/10.1177/1046496409335103>

Kassing, J. W., Billings, A. C., Brown, R. S., Halone, K. K., Harrison, K., Krizek, B., ... & Turman, P. D. (2004). Communication in the community of sport: The process of enacting,(re) producing, consuming, and organizing sport. *Annals of the international communication Association*, 28(1), 373-409.
<https://doi.org/10.1080/23808985.2004.11679040>

Katz, N. (2001). Sports teams as a model for workplace teams: Lessons and liabilities. *Academy of Management Perspectives*, 15(3), 56-67.
<https://doi.org/10.5465/ame.2001.5229533>

Kaul, A. (2015). *Effective business communication*. Delhi: PHI Learning private Limited. ISBN-978-81-203-5072-4

Kleinert, J., Ohlert, J., Carron, B., Eys, M., Feltz, D., Harwood, Ch., Linz, L., Seiler, R., Sulprizio, M. (2012). Group Dynamics in Sports: An Overview and Recommendations on Diagnostic and Intervention. *The Sport Psychologist*, 26(3), 412–434.
<https://doi.org/10.1123/tsp.26.3.412>

Lausic, D., Razon, S., & Tenenbaum, G. (2015). Nonverbal sensitivity, verbal communication, and team coordination in tennis doubles. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 13(4), 398-414.
<https://doi.org/10.1080/1612197X.2014.993681>

Lausic, D., Tennebaum, G., Eccles, D., Jeong, A., & Johnson, T. (2009). Intrateam communication and performance in doubles tennis. *Research quarterly for exercise and sport*, 80(2), 281-290.
<https://doi.org/10.1080/02701367.2009.10599563>

LeCouteur, A., & Feo, R. (2011). Real-time communication during play: Analysis of teammates' talk and interaction. *Psychology of sport and exercise*, 12(2), 124-134.
<https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2010.07.003>

Lowry, P. B., Roberts, T. L., Romano Jr, N. C., Cheney, P. D., & Hightower, R. T. (2006). The impact of group size and social presence on small-group communication: Does computer-mediated communication make a difference?. *Small Group Research*, 37(6), 631-661.

<https://doi.org/10.1177/1046496406294322>

Luhmann, N. (1992). What is communication? *Communication theory*, 2(3), 251-259.

<https://doi.org/10.1111/j.1468-2885.1992.tb00042.x>

Moran, A. P. (2016). *The psychology of concentration in sport performers: A cognitive analysis*. Psychology Press.

<https://doi.org/10.4324/9781315784946>

Mullen, B., & Copper, C. (1994). The relation between group cohesiveness and performance: An integration. *Psychological bulletin*, 115(2), 210-227.

<https://doi.org/10.1037/0033-2909.115.2.210>

Onaž, Z., & Tepeci, M. (2014). Team effectiveness in sport teams: The effects of team cohesion, intra team communication and team norms on team member satisfaction and intent to remain. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 150, 420-428.

<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.09.042>

Pescosolido, A. T., & Saavedra, R. (2012). Cohesion and sports teams: A review. *Small Group Research*, 43(6), 744-758.

<https://doi.org/10.1177/1046496412465020>

Poláčková Šolcová, I. (2018). *Emoce: Regulace a vývoj v průběhu života*. Grada Publishing as.

ISBN 978-80-247-5128-3

Powell, D. (1996). Group communication. *Communications of the ACM*, 39(4), 50-53.

<https://doi.org/10.1145/227210.227225>

Rabøl, L. I., Andersen, M. L., Østergaard, D., Bjørn, B., Lilja, B., & Mogensen, T. (2011). Descriptions of verbal communication errors between staff. An analysis of 84 root cause analysis-reports from Danish hospitals. *BMJ quality & safety*, 20(3), 268-274.

<https://doi.org/10.1136/bmjqs.2010.040238>

Reimer, T., Park, E. S., & Hinsz, V. B. (2006). Shared and coordinated cognition in competitive and dynamic task environments: An information-processing perspective for team sports. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 4(4), 376-400.

<https://doi.org/10.1080/1612197X.2006.9671804>

Rocci, A., & de Saussure, L. (Eds.). (2016). Verbal communication (Vol. 3). Walter de Gruyter GmbH & Co KG.
ISBN 978-3-11-025545-4

Scott-Phillips, T. C. (2008). Defining biological communication. *Journal of evolutionary biology*, 21(2), 387-395.
<https://doi.org/10.1111/j.1420-9101.2007.01497.x>

Schirato, T., & Yell, S. M. (2000). *Communication and Cultural Literacy*. (2 ed.) Allen & Unwin.
ISBN 1865082627

Sotiriadou, P., & De Bosscher, V. (2018). Managing high-performance sport: introduction to past, present and future considerations.
<https://doi.org/10.1080/16184742.2017.1400225>

Sullivan, P. J. (1995). The relationship between communication and cohesion in inter-collegiate rugby players.
<https://scholar.uwindsor.ca/etd/4204/>

Sullivan, P. J., & Short, S. (2011). Further operationalization of intra-team communication in sports: An updated version of the Scale of Effective Communication in Team Sports (SECTS-2). *Journal of Applied Social Psychology*, 41(2), 471-487.
<https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2010.00722.x>

Sullivan, P., & Feltz, D. L. (2003). The preliminary development of the Scale for Effective Communication in Team Sports (SECTS). *Journal of Applied Social Psychology*, 33(8), 1693-1715.
<https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2003.tb01970.x>

Thorová, K. (2015). *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Portál.
ISBN 978-80-262-0714-6

Van Middelkoop, M., Van Linschoten, R., Berger, M. Y., Koes, B. W., & Bierma-Zeinstra, S. M. (2008). Knee complaints seen in general practice: active sport participants versus non-sport participants. *BMC musculoskeletal disorders*, 9(1), 1-8.
<https://doi.org/10.1186/1471-2474-9-36>

Vymětal, J. (2008). Průvodce úspěšnou komunikací. Efektivní komunikace v praxi. Grada Publishing as.
ISBN 978-80-247-2614-4

Výrost, J., Slaměník, I., Sollárová, E. (Eds.) (2019). Sociální psychologie: teorie, metody, aplikace. Grada Publishing, as.
ISBN 978-80-247-5775-9

Williams, J. M., & Widmeyer, W. N. (1991). The cohesion-performance outcome relationship in a coactng sport. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 13(4), 364-371.
<https://doi.org/10.1123/jsep.13.4.364>

Wolfe, R. A., Weick, K. E., Usher, J. M., Terborg, J. R., Poppo, L., Murrell, A. J., ... & Jourdan, J. S. (2005). Sport and organizational studies: Exploring synergy. *Journal of management inquiry*, 14(2), 182-210.
<https://doi.org/10.1177/1056492605275245>

Zamfir, M. V. (2017). Verbal and non-verbal communication in sport environment. *Marathon*, 9(1), 99-106.
<https://marathon.ase.ro/pdf/vol9/16-Zamfir.pdf>

PŘÍLOHY

Otázky z dotazníku SECTS-2

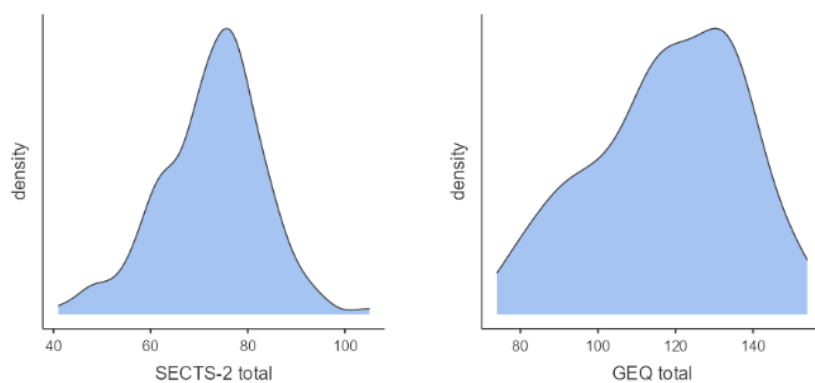
Při komunikaci v našem týmu:

1. Používáme přezdívky.
2. Křičíme, když jsme naštvaní.
3. Neskrýváme naše problémy.
4. Věříme si navzájem.
5. Pokud nastanou neshody, snažíme se komunikovat přímo s těmi, s nimiž máme problém.
6. Sdělujeme své pocity upřímně.
7. Používáme slang, kterému rozumí pouze členové týmu.
8. Konfrontujeme se, pokud s něčím nesouhlasíme.
9. Používáme gesta, kterým rozumí pouze členové týmu.
10. Vztek dáváme najevo i skrze řeč těla.
11. Sdílíme navzájem naše myšlenky.
12. Dáváme najevo, když ztrácíme nervy.
13. Jsme ochotni mluvit o našich pocitech.
14. Dbáme na to, aby se ostatní členové cítili součástí týmu.
15. Při rozporech děláme kompromisy.

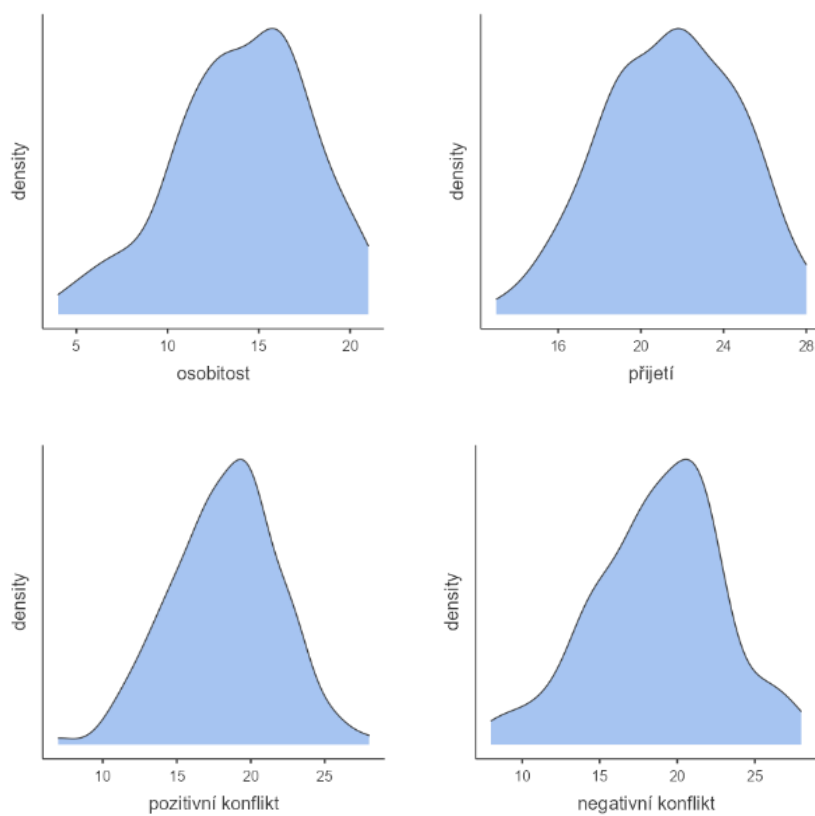
Otázky z dotazníku GEQ

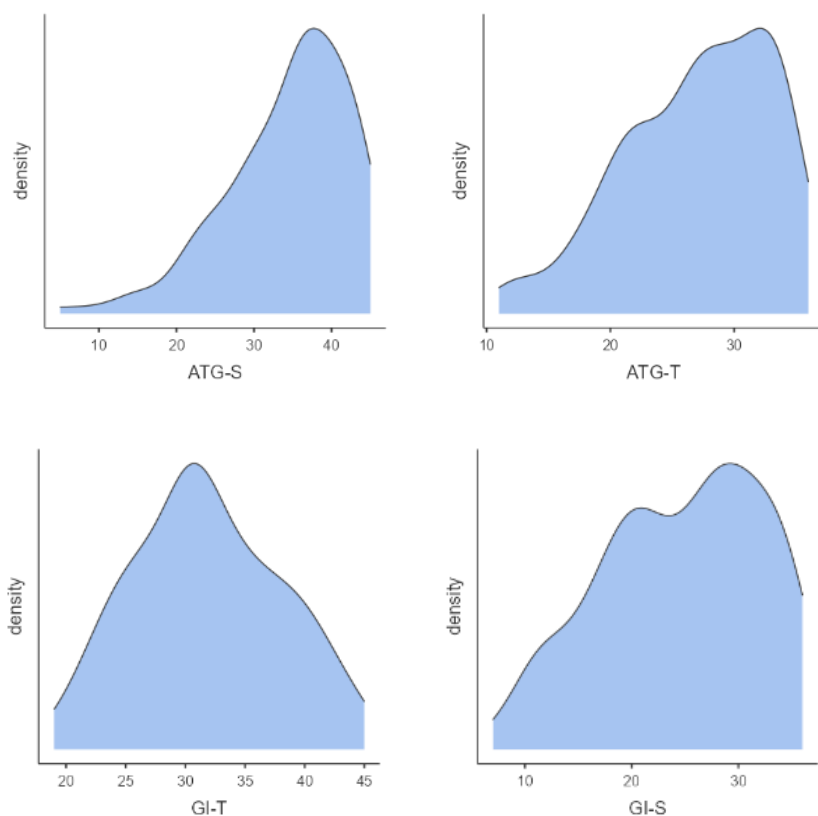
1. Nebaví mě být součástí společenských aktivit s mým týmem.
2. Nejsem spokojený/á s množstvím hracího času, který dostávám.
3. Po skončení sezony mi spoluhráči chybět nebudou.
4. Nejsem spokojený/á s touhou po vítězství mého týmu.
5. Někteří z mých nejlepších přátel jsou zároveň i mí spoluhráči.
6. V týmu nedostávám dostatek příležitostí ke zlepšování svých výkonů.
7. Užívám si spíš jiné večírky než ty týmové.
8. Nelíbí se mi styl hry našeho týmu.
9. Tento tým je pro mě jednou z nejdůležitějších sociálních skupin, ke které patřím.
10. Náš tým je jednotný ve snaze dosáhnout svých cílů.
11. Členové našeho týmu vyrazí ven raději každý zvlášť, než aby šli spolu.
12. Všichni přebíráme odpovědnost za prohru nebo špatný výkon týmu.
13. Spoluhráči z našeho týmu spolu na večírky chodí jen zřídka.
14. Členové našeho týmu mají protichůdné aspirace na týmový výkon.
15. Se spoluhráči rádi/y trávíme čas i mimo sezonu.
16. Pokud má některý ze spoluhráčů problém s tréninkovým cvičením, ostatní se snaží pomoci, aby se všichni mohli společně posunout dál.
17. Spoluhráči z našeho týmu se mimo tréninky a zápasy spolu neschází.
18. Se spoluhráči nekomunikujeme otevřeně o povinnostech každého hráče v průběhu tréninku nebo zápasu.

Histogramy normality dotazníků SECTS-2 a GEQ

Histogramy normality jednotlivých škál dotazníků SECTS-2 a GEQ

Tabulka č. 12

Korelační matice dotazníku SECTS-2 a jednotlivých škál dotazníku GEQ

		ATG-S	ATG-T	GI-T	GI-S	SECTS-2
ATG-S	Spearman's rho	—				
	p-value	—				
ATG-T	Spearman's rho	0.211	—			
	p-value	0.010	—			
GI-T	Spearman's rho	0.345	0.187	—		
	p-value	< .001	0.024	—		
GI-S	Spearman's rho	0.481	0.292	0.326	—	
	p-value	< .001	< .001	< .001	—	
SECTS-2	Spearman's rho	0.313	0.214	0.315	0.298	—
	p-value	< .001	0.009	< .001	< .001	—

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 13

Korelační matice dotazníku GEQ a jednotlivých škál dotazníku SECTS-2

		GEQ	osobitost	přijetí	pozitivní konflikt	negativní konflikt
GEQ	Spearman's rho	—				
	p-value	—				
osobitost	Spearman's rho	0.306	—			
	p-value	< .001	—			
přijetí	Spearman's rho	0.490	0.314	—		
	p-value	< .001	< .001	—		
pozitivní konflikt	Spearman's rho	0.318	0.244	0.711	—	
	p-value	< .001	0.003	< .001	—	
negativní konflikt	Spearman's rho	0.134	0.234	0.245	0.168	—
	p-value	0.107	0.004	0.003	0.043	—

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka č. 14

Korelační matice mezi jednotlivými škálami dotazníků SECTS-2 a GEQ

		osobitost	přijetí	pozitivní konflikt	negativní konflikt	ATG -S	ATG -T	GI-T	GI -S
osobitost	Spearman's rho	—							
	p-value	—							
přijetí	Spearman's rho	0.314	—						
	p-value	< .001	—						

		osobit ost	příje tí	poziti vní konfli kt	negati vní konfli kt	ATG -S	ATG -T	GI-T	GI -S
poziti vní konfli kt	Spearm an's rho	0.244	0.71 1	—					
	p-value	0.003	<.0 01	—					
negati vní konfli kt	Spearm an's rho	0.234	0.24 5	0.168	—				
	p-value	0.004	0.00 3	0.043	—				
ATG- S	Spearm an's rho	0.346	0.34 3	0.188	0.097	—			
	p-value	<.00 1	<.0 01	0.023	0.240	—			
ATG- T	Spearm an's rho	0.178	0.26 0	0.214	- 0.001	0.21 1	—		
	p-value	0.031	0.00 1	0.009	0.987	0.01 0	—		
GI-T	Spearm an's rho	0.224	0.40 8	0.344	0.071	0.34 5	0.18 7	—	
	p-value	0.006	<.0 01	<.00 1	0.391	<.0 01	0.02 4	—	
GI-S	Spearm an's rho	0.170	0.32 2	0.184	0.212	0.48 1	0.29 2	0.32 6	—
	p-value	0.040	<.0 01	0.025	0.010	<.0 01	<.0 01	<.0 01	—

Zdroj: vlastní výzkum

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno a příjmení autorky: Bc. Anna Šonková

Studijní program: Psychologie

Název práce: Koncept efektivní komunikace v týmových sportech

Vedoucí práce: doc. PhDr. Alena Hricová, Ph.D.

Rok dokončení práce: 2023

Počty znaků hlavního textu práce (včetně literatury, bez příloh)

Přímé citace: 1 027

Ostatní text: 119 749

Celkový počet znaků: 120 776

Názvy souborů:

Text práce ve formátu PDF: DP_Sonkova_2023.pdf

Text práce ve formátu DOC nebo DOCX: DP_Sonkova_2023.docx

**Posudek vedoucí diplomové práce
na Pražské vysoké škole psychosociálních studií**

Jméno a příjmení studenta/-tky: Bc. Anna Šonková
 Obor studia: Psychologie
 Název práce: Koncept efektivní komunikace v týmových sportech
 Vedoucí práce: doc. PhDr. Alena Hricová, Ph.D.

Technické parametry práce:

Počet stránek textu (bez příloh): 65
 Počet stránek příloh: 6
 Počet titulů v seznamu literatury: nečíslováno

0**	1	2	3	4
-----	---	---	---	---

Výběr tématu

Závažnost tématu

		X		
--	--	---	--	--

Oborová příslušnost tématu

	X			
--	---	--	--	--

Originalita tématu a jeho zpracování

	X			
--	---	--	--	--

Formální zpracování

Soutěž¹ ano?

Jazykové vyjádření (respektování pravopisné normy, stylistické vyjadřování, zvládnutí odborné terminologie)

	X			
--	---	--	--	--

Práce s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení norem pro citace, cizojazyčná literatura)

	X			
--	---	--	--	--

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

	X			
--	---	--	--	--

Metody práce

Soutěž¹ ano?

Vhodnost a úroveň použitých metod

	X			
--	---	--	--	--

Využití výzkumných empirických metod

	X			
--	---	--	--	--

Využití praktických zkušeností

	X			
--	---	--	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Soutěž¹ ano?

Přístup autora k řešené problematice (samostatnost, iniciativa, spolupráce s vedoucím práce)

	X			
--	---	--	--	--

Naplnění cílů práce

	X			
--	---	--	--	--

Vyváženost teoretické a praktické části v daném tématu

	X			
--	---	--	--	--

Návaznost kapitol a subkapitol

	X			
--	---	--	--	--

** 0 – nehodnoceno; 1 – výborně; 2 – velmi dobře; 3 – dobře; 4 – neprospěl/a

¹ Soutěž o nejlepší diplomovou práci. Zaškrtněte, pokud práci doporučujete na základě kvalit v dané oblasti hodnocení.

Dosažené výsledky, odborný vklad, použitelnost
výsledků v praxi

	X			
--	---	--	--	--

Vhodnost prezentace závěrů práce
(publikace, referáty, apod.)

	X			
--	---	--	--	--

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

Proč myslíte, že se Vám nepotvrdila H1?

Celkové hodnocení práce (*klady, nedostatky; v případě doporučení do soutěže o nejlepší DP uveďte nadprůměrné charakteristiky práce v souladu s Vámi výše označeným kritériem formální úrovně, obsahové reprezentativnosti, metodologie a přínosnosti práce pro teorii či praxi*):

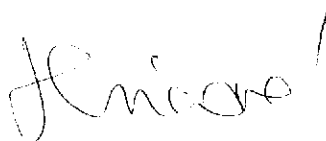
Jedná se o velmi kvalitní práci, kterou do soutěže o tu nejlepší nedoporučuji jen z důvodu, že má limitaci ve velikosti výzkumného souboru a jeho ne úplně ideálního rozložení. Na známku to ale z mé strany vliv nemá. Krom tohoto nemám k práci žádných výtek.

Doporučuji do soutěže o nejlepší diplomovou práci*

Doporučení k obhajobě: doporučuji

Navrhovaná klasifikace: výborně

Datum, podpis: 28.4.2023

* nehodící se škrtněte nebo vymažte

**Posudek oponenta diplomové práce
na Pražské vysoké škole psychosociálních studií**

Jméno a příjmení studentky: Bc. Anna Šonková
 Obor studia: Psychologie
 Název práce: Koncept efektivní komunikace v týmových sportech
 Oponent* práce: Mgr. Lucie Vacková, Ph.D.

Technické parametry práce:

Počet stránek textu (bez příloh): 65

Počet stránek příloh: 5

Počet titulů v seznamu literatury: 61

0**	1	2	3	4
-----	---	---	---	---

Výběr tématu

Závažnost tématu

	x			
--	---	--	--	--

Oborová příslušnost tématu

	x			
--	---	--	--	--

Originalita tématu a jeho zpracování

	x			
--	---	--	--	--

Formální zpracování

Soutěž¹ ano?

Jazykové vyjádření (respektování pravopisné normy, stylistické vyjadřování, zvládnutí odborné terminologie)

	x			
--	---	--	--	--

Práce s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení norem pro citace, cizojazyčná literatura)

	x			
--	---	--	--	--

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

	x			
--	---	--	--	--

Metody práce

Soutěž¹ ano?

Vhodnost a úroveň použitých metod

	x			
--	---	--	--	--

Využití výzkumných empirických metod

	x			
--	---	--	--	--

Využití praktických zkušeností

	x			
--	---	--	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Soutěž¹ ano?

Přístup autora k řešené problematice (samostatnost, iniciativa, spolupráce s vedoucím práce)

x				
---	--	--	--	--

Naplnění cílů práce

	x			
--	---	--	--	--

Vyváženost teoretické a praktické části v daném tématu

	x			
--	---	--	--	--

** 0 – nehodnoceno; 1 – výborně; 2 – velmi dobře; 3 – dobře; 4 – neprospěl/a

¹ Soutěž o nejlepší diplomovou práci. Zaškrtněte, pokud práci doporučujete na základě kvalit v dané oblasti hodnocení.

Návaznost kapitol a subkapitol

	x			
--	---	--	--	--

Dosažené výsledky, odborný vklad, použitelnost výsledků v praxi

	x			
--	---	--	--	--

Vhodnost prezentace závěrů práce (publikace, referáty, apod.)

	x			
--	---	--	--	--

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

- 1) Jak se projeví omezení komunikace v rámci triady na komunikaci dyadickou?
- 2) Popište 4 hlavní faktory efektivní týmové komunikace dle Sullivana a Feltze.
- 3) Jak by mohl vypadat kvalitativní výzkumný design, který by navázal na Vaši DP?

Celkové hodnocení práce (klady, nedostatky; v případě doporučení do soutěže o nejlepší DP uveďte nadprůměrné charakteristiky práce v souladu s Vámi výše označeným kritériem formální úrovně, obsahové reprezentativnosti, metodologie a přínosnosti práce pro teorii či praxi):

Tématem DP je Koncept efektivní komunikace v týmových sportech. V teoretické části autorka nejprve uvádí obecné charakteristiky komunikace, dále se zabývá četnými zahraničními výzkumnými zjištěními, rozebírá formy komunikace v týmových sportech. Poté se věnuje přínosu sportu pro jedince v období mladší dospělosti, které koresponduje s vývojovým obdobím participantů výzkumu. Teoretickou část uzavírá kapitolou poukazující na zásadní význam skupinové koheze a komunikace v týmových sportech. V praktické části předkládá kvantitativní výzkum realizovaný dotazníkovou formou. Cílem výzkumu bylo popsat komunikaci v týmových sportech a zjistit, jak souvisí se sociální kohezí dané skupiny sportovců.

Téma DP považuji za aktuální a oborově přínosné. Oceňuji gramatickou, obsahovou i formální složku předloženého textu. DP je psána kultivovanou čtivou formou, teorie rezonuje s empirickou částí a velmi plynule na sebe navazuje. Autorka, dodržela citační normu dle APA, čerpala inspiraci z nadprůměrného množství zahraničních výzkumů, s nimiž otevřeně a kriticky diskutovala osobní výzkumná zjištění.

Doporučuji do soutěže o nejlepší diplomovou práci* ANO

Doporučení k obhajobě: doporučuji

Navrhovaná klasifikace: výborně

Datum, podpis: 21/5 2023

Mgr. Lucie Vacková, Ph.D.

* nehodící se škrtněte nebo vymažte